

સ્વકેન્દ્રીથી સમકેન્દ્રી
વિશ્વ તરફની
ઉડાન...

પંચ

અંક ૧૭ | જુન ૨૦૧૭

દિલમા કોઈની યાદના પગલાં રહી ગયા,
ઝાકળ ઊડી ગયું અને ડાઘાં રહી ગયા.
-આદીલ મન્સૂરી

Bhagyesh
Patel

Photoworks

અનુક્રમણિકા

➤ સંપાદકની કલમે	2
➤ Catalyst	3
➤ કશુંક અંગત	5
➤ પેરિસ્કોપ	7
➤ લ્યો... લખાઈ ગઈ કવિતા...	10
➤ વાર્તા “પ્લેટફોર્મ”	11
➤ વેંત-વાર્તા	15
➤ લપડાક	16
➤ ગુલાબજળ	18
➤ લવ-ટૅંક	21
➤ આજનો યુવાન અને મોબાઇલ	24
➤ દિલ વગરનો દર્દી	27
➤ Crunchy-Techs	29
➤ ખુલ્લા દ્વાર	31

સંપાદકની કલમે

- કેયુર દુધાત

મળે તો એમની આશાને સો સલામ કરું,
કે વર્તમાનને પણ જેઓ કાલ સમજે છે.

-મરીઝ

ઘાલા વાચકમિત્રો, આ ઝડપી દુનિયામાં આપણે પણ એટલી ઝડપથી ભાગી રહ્યા છીએ કે, ઘણી વાર આપણને થાય કે કેટલું બધું છૂટી ગયું. પણ ગમે તેટલું પામવા જઈશું પણ કંઈક તો છૂટવાનું જ છે.

“ના जाने कब खर्च हो गये, पता ही नहीं चला, वो लम्हे जो छिपा कर रखे थे जीने के लिए”

-પિયૂષ મિશ્રા

એટલે ટૂંકમાં સમયની કદર કરી વર્તમાનને માણીએ અને સુખી રહીએ. તો હવે પંખ મેગેઝીન વાંચવાનો નિર્ણય કરી જ લીધો છે તો અમે તમને નિરાશ નહીં જ કરીએ. આપ સૌના સતત મળી રહેલા પ્રતિભાવો અને સૂચનો અમને પ્રેરણા તો પૂરી પાડે જ છે પણ સાથે સાથે એક અમારો પોતાનો એક નવો જ પરિવાર ઉભો થયો હોય એવું લાગે છે.

એના માટે આપ સૌનો ખુબ ખુબ ધન્યવાદ.

થોડીક general વાત કરું તો Londonમાં થોડાક જ સમયમાં થયેલો ત્રીજો attack, Qatarમાં ચાલી રહેલા Problems, ભારતમાં ખેડૂતોનો આક્રોશ (મહારાષ્ટ્રમાં તો સાવ ખોટો અને Politicians દ્વારા ઉશ્કેરાયેલા લોકો મૂર્ખતા ભર્યા ખેલ કરે છે), અમદાવાદમાં પડેલા કરા, નોર્થ કોરિયાના તાનાશાહના હિટલર જેવા intentions... આ બધું જોતા એટલું તો સમજાય જ કે સમય ક્યારે શું ખેલ રચી શકે એ આપણા હાથમાં નથી તો પછી શું કામ એની ઝંઝટમાં વિચાર અને શક્તિ વેડફવાના!!...

આજના અંકમાં નિકેતા વ્યાસનો ખુબ સરસ article સાથે સાથે મુકેશ સોજીત્રાની વાર્તા માણવા મળશે, આ અંકથી હવે પંખ મેગેઝીન દર મહિનાની ૨૦મી તારીખે નવો અંક બહાર પાડશે. સાહિત્યિક વાતો સાથે અત્યારના સમયમાં લોકો જે રીતે ભાષાના પ્રયોગને બદલી રહ્યા છે એમાં મને વધારે મૌલિકતા દેખાય છે. યુવાનોમાં અંગ્રેજીનો કેઝ વધ્યો છે પણ તેમ છતાં એ લોકો ને આપણા સાહિત્યમાં સારો એવો રસ છે. આવા યુવાનો અને બીજા સૌ મિત્રો જે સાહિત્યને અથવા તો માત્ર ગુજરાતીને માણવા માંગતા હોય એવા સૌ માટે અમારો આ ૧૭મો અંક. ટૂંકમાં કહું તો, “અમે ગુજરાતી, ગુજરાતીમાં ગુજરાતીઓને ગુજરાતી ભાણું પીરસી રહ્યા છીએ, તો આપ સૌ એનો આનંદ માણો અને આપના મિત્રો, પરિવાર સાથે share કરીને એમને પણ આનો આસ્વાદ માણવા નો અવસર આપો.

તમારા પ્રેમના સોગન, મદિરા મેં નથી પીધી,
વિરહમાં જાગરણના કારણે આંખોમાં લાલી છે.
મને વર્તમાનમાં લિજ્જત છે, ભાવિની નથી ચિંતા;
‘મરીઝ’ એ કારણે આખું જીવન મારું ખયાલી છે.

- મરીઝ

Catalyst

- અનંત ગોહિલ

આ માયાના પડછાયા છે, મૃગજળ પીવા લલચાયા છે.
કુરસદ મળશે ક્યાંથી અમને, રસ્તા અહીંના રઘવાયા છે.
- પ્રવીણ શાહ

સમય અવિરત વહેતો જ રહે છે. અને મને-કમને આપણે એના સાથે ઘસડાતાં ચાલતા જઈએ છીએ. મન આપણું માને એ કરતા વધારે તો આપણે મનનું માનીએ છીએ, એમ કહીએ કે મન ધાર્યું જ કરીએ છીએ. ખાલી સર્વાઈવલ માટે જ આપણી જર્ની હોય એવું લાગે. રોજ એકનું એક જ રૂટીન! ના કોઈ ચેન્જ કે ના કંઈ નવું કરવાની ઈચ્છા, બસ માત્ર આળસ અને થાક જાણે આપણા મિત્રો હોય એવું લાગે.

આપણા મનને રેગ્યુલેટ કરવા રોજ આપણે નિત-નવા ગતકડા કરવા પડે, દિવસ પસાર કરવા માટે મોબાઈલ, ટેલીવિઝન, મુવીઝ, હોટલ્સ જેવા કંઈ કેટલાય એસેસરી ખર્ચાઓ કરવા પડે ને તો પણ રાત પડે આપણને કંઈક તો બેચેની રહ્યા જ કરે, કંઈક ખૂટતું હોય એવું લાગતું જ રહે!

એકવાર બે મિત્રો વાત કરતા હતા, એમાંથી એક મિત્ર કહે, “યાર, કંઈ મજા નથી આવતી. ના કંઈ કરવાનું મન થાય છે કે ના બીજું કંઈ. જીવનમાં બસ કંટાળો જ આવે છે. કોઈ કંઈ કહે તો પણ સાંભળું નથી લાગતું. હું સમજું છું કે એ જે કહે છે એ મારા સારા માટે જ કહે છે, પણ મારું મન છે ને એટલું વિચિત્ર થઈ જાય છે કે મને કંઈ પણ સાંભળું નથી લાગતું. હું પહેલા તો આવો નહોતો, મને એક એ એક સેકન્ડ કઈક ને કંઈ કરવા જોઈતું જ, અને હવે કાંઈ કરવાની ઈચ્છા નથી થતી! બીજો મિત્ર કહે, “દોસ્ત, તું એક્ટિવ તો છે પણ ખાલી ફેસબુકમાં, તારી લાઈફમાં નહીં! વ્હોટ્સએપમાં તું બધાને જવાબ આપે છે પણ તું તારી જાતને જવાબ આપવાનું ભૂલી ગયો છે. તું ઇન્સ્ટા પર લાઈવ તો થાય છે પણ તું તારા ખુદના જીવનમાં લાઈવ રહેવાનું ભૂલી ગયો છે.”

આપણે જ જરા યાદ કરીએ ને આમ દિલ દઈને ક્યારે કોઈ મિત્ર જોડે બેસ્યા હતા? સુખ-દુઃખની વાતો કરી હતી? અરે મિત્રો જવા દો, ઘરમાં પાંચ લોકો હોય તો ક્યારે આમ એકસાથે બેસીને વાતો કરી? પપ્પાને પૂછ્યું છે કે નોકરી-ધંધો કેવો ચાલે? કે નાના ભાઈ-બહેન ને ભણવામાં મદદ કરાવી હોય? કે બા ના બાજુમાં બેસીને એમની તબિયત પૂછી હોય? ને મમ્મીને વાસણ ગોઠવવામાં મદદ કરી હોય? નહીં ને!! બસ જમવાનું પૂરું થયું-ના થયું એક “પ” કે “ડ” ઇંચનું ઠોઠીયું હાથમાં પકડીને બેસી જવાનું બસ, અને પછી ફરિયાદ કરવાની કે મને કશું કરવાની ઈચ્છા નથી થતી..!

નાનપણથી આપણે સાંભળતા આવ્યા છીએ કે સમય કોઈની માટે અટકતો નથી અને જે સમયને સાચવી લે છે એને સમય પણ સાચવે છે, સફળ માણસો પાસે પણ એ જ 24 કલાક છે જે તમને મળ્યા હતા અને એવા ઘણા-ઘણાં સુવિચારો, પણ એ વિચારો વાંચવા પૂરતા જ રહી જાય છે, એનું અનુસરણ થતું નથી અને પછી પ્રશ્નોની છડી સર્જાય છે અને એ પ્રશ્નોની ગર્ત માં માણસ ખૂંચતો જ જાય છે!

ટૂંકમાં, આપણે શું કરવું છે એટલી તો સમજ તો આપણને બધાને છે જ, કેમ કે જો કોઈને સલાહ આપવાની આવે ત્યારે આપણો પહેલો નંબર આવે! જરૂર છે તો માત્ર એ સમય ને ઓળખી એને અનુરૂપ પગલાં લેવાની, આળસ ખંખેરવાની, અને જાગૃત થવાની!

દુનિયા ખૂબ જ મોટી છે અને આપણે હજુ ઘણું બધું જોવાનું છે, ઘણું બધું ફરવાનું છે, ઘણું બધું સમજવાનું છે, વિચારવાનું છે અને અનુસરવાનું છે, ઉદાહરણરૂપ બનવાનું છે, મન મુકીને જીવવાનું છે અને દિલ ખોલીને વરસવાનું છે, ત્યારે જ આપણે સાચા અર્થમાં "એક્ટિવ" થયા કહેવાશું..!

આફ્ટર-શોક :

તું જન્મજાત કેવળ આનંદની ફસલ છે,
તો પણ, હે જીવ! શાથી તું વેદનાસભર છે?
કોઈ ચરમ ક્ષણોથી ધબકાર સંભવે છે,
જીવન ફલન પછીનું આખું અહીં અલગ છે.

-મનસુખ નારીયા

કશુંક અંગત

- નિકેતા વ્યાસ

‘અંગત’ શબ્દ કેવો વહાલો લાગે છે, નહિ? કદીક દિલના તાર ઝણઝણાવ્યા કરે, કદીક વહાલ ઉપજાવે, અને કદીક ગર્વીક માલિકી ભાવ ! કદીક ચહેરે માર્મિક હાસ્ય લીપે તો કદીક અજંપો. કદીક આંતરિક અણગમો છતો કરે તો કદીક છાનો પ્રતિલગાવ ! તો વળી કોઈકની ઉપર આયખું હોમી દેવાની ઘેલછા.... તો, શું છે આ ‘અંગત’ ?

‘અંગત’ શબ્દને બોલતા કે સાંભળતા જ જાણે ૨૫ પૈસાવાળી પેલી ઓરેજ ગોળી ચગળતાં જે રસ ઝરે મોમાં એવો આસ્વાદ આવવા લાગે. કંઈક ગમતું પણ સર્વમાન્ય ના પણ હોય એવું કાર્ય એવરેસ્ટ ચડી ને આવ્યા હોય, એવી લાગણીથી કરી નાખવું ગમે. કદી ન છુપાવ્યા હોય, એવા ભાવગીત સખીથી આઘે રહી માણવા ગમે. કોરા કાગળ પર બોલ્પોઇન્ટ પેનની રિફ્ફીલ સાવ સ્થાહી વિહીન થઈ જાય ત્યાં સુધી ગમતીલા નામના ચિતરામણ કરવા ગમે ... અને તે પણ હોઠોના ખૂણે માર્મિક આછેરા સ્મિતોના વળગણ સાથે! અકારણ સાવ સીધા સપાટ સૂતા સૂતા રંગ વગરની સિલીંગને તાકી રહેવું આ ‘અંગત’ શબ્દને આભારી છે. ભીડભાડવાળી જગ્યાઓમાં સાવ અચાનક એકલવાયું થઈ જવાય ને છતાં ય કોઈક ‘સાથે ને પાસે જ છે’ની તંદ્રા સ્થિતનો અનુભવ, આ એક જ શબ્દ કરાવી શકે.

સહિયારા ચાલીશું પંથે અજાણ્યાં એકબીજાની સંગત કરી

છુપાવીશું ભાવ સઘળા દુનિયાથી એકબીજાને અંગત કરી

‘અંગત’ની આગવી ઓળખ છે તો એના કેટલા ય રૂપ પણ છે. પાણીની જેમ .... જેમાં ભરો એ આકાર ધારણ ... એમ જે તે સબંધો ને અનુરૂપ અંગત શબ્દ લાગુ પડે. પ્રેમી અને પ્રિયતમાના સંબંધમાં આ શબ્દ અલગ ઓળખ ધરાવે છે. આમાં કોઈક સાવ અજાણ્યાં ને દિલની ઘંટડીઓ રણકવાથી પોતાનું સાવ નજીકનું, પોતીકું એટલે કે ‘અંગત’ કરી લેવાય છે. મિત્રતામાં આ જ શબ્દની અનુભૂતિ અલગ ! ત્યાં સામેવાળી વ્યક્તને એના એ જ સ્વરૂપમાં સ્વીકારવામાં આવે છે .... એની સારપ અને એના અવગુણ બંને સાથે. એટલું ‘અંગત’ કે એની જીત, એની આવડત, એની કુશળતા માટે જે હાથ શાબાશી આપે એ જ હાથ મિત્રને અજુગતું, ખોટું, અસ્વીકાર્ય કાર્ય કરતા રોકે. રહી વાત ‘અંગત’ સ્નેહી સબંધીની ! તો એ સગપણમાં સામેવાળાના હિત માટે કદીક પોતે જ અન્યાય-સહિષ્ણુ થઈ સંબંધની લાજ રાખવામાં આવે. સહુથી મોટું સગપણ સ્વ સાથે ‘અંગત’નું! સ્વ સાથે જોડતા જ અંગત ‘અંગત્રણ’ થઈ જાય છે ..... કદી ના ખોલાય એવું તાળું જેની કુચી પ્રભુએ ખોવી નાખી જાણે! વાત પણ સાચી છે ને પોતાના વિષેની અંગત બાબતનું રક્ષણ બીજું કોણ કરી શકે?

રાખી છે ગુપ્ત વાતો પોતાના થીયે કેટલીક

આપવાને ખુલાશા હવે પાના ફેરવવા પડે છે

ઓળખ પણ કદીક કોઈ ‘અંગત’ રાખે. પણ ક્યારે? કદાચ બે કારણસર ! એક તો ઓળખાણ ‘પોતાની’ આપવી જ ના હોય અને સાવ અજ્ઞાત રહી કાર્ય કરવું હોય અથવા તો જરૂર પડે ને રખે છુપાવું પડે તેથી ‘પોતે’ જણાઈ ના આવે તેથી .... સઘળું અંગત’ ! ડાબા હાથને ખબર ના પડે કે જમણો હાથ શું કરે છે ..... વાત છે આમ તો દાન કરવા માટે પણ અસામાજિક કાર્ય કરનાર પણ તો આ ઉક્તિ નો (ગેર)લાભ લેતા જ હોય છે ને ? બસ, અંગત રાખો ... ભાવ, લાગણી, સમસ્યા, ઇચ્છા અનિચ્છા, આદતો, અનાવરણ ચહેરો .... બસ ‘અંગત’. કે પછી .....

જેને 'અંગત' બનાવી દીધા છે એની સમક્ષ 'જાહેર' કરી દેવું?

વળી પાછું એકસરખાં લાગતા બે શબ્દો માં પણ સાવકા ભાઈ જેમ તફાવત "અંગત" અને "ખાસ". દોસ્તો, કોઈક જયારે તમારી ઓળખાણ "મારો ખાસ" છે કહી આપે તો કાગડા ની જેમ ફુલાઈ ને ફાળકો થવું નહિ. તમને વળી થશે આ ખાસ અને અંગત મા તફાવત કેવો? તો જે મિત્રો સાથે બેસી તમે ગલી ને નાકે મજાક મસ્તી કરતા કરતા ચાની કટકી કરો...એકાદ સમોસા ની પ્લેટ ઉડાવી દો....પાન સિગરેટ ના ચસકા કદીક....કે સખીઓ માટે સાથે કપડાં લત્તા ની ખરીદી....એકાદ સિનેમા....સાવ નાખી દેવા જેવી બાબત "તને જ કહું છું પણ કોઈ બીજાને કહીશ ના હોં" કહી ધૂમરચકરડી ની રમત.....લે તને ક્યાંથી ભૂલું તું તો મારી ખાસ ના ગોળ લગાડેલ કરેલા ચટાડવા.....આ સહુ "ખાસ" મિત્રો ને બહેનપણીઓ ની યાદી. પણ "અંગત" વ્યક્તિ ને આ બધી પ્રવૃત્તિ થી કોઈ ફેર નથી પડતો. અંગત વ્યક્તિ તમારા ઘરે આવે ને તમારો પરિવાર પણ સહઆનંદ એનું સ્વાગત કરે એને કહેવાય. તમે જે થાળી માંથી ખાતા હોય તેમાંથી હક્ક થી એકાદ કોળિયો ચોરી લે. એને જરૂર નથી હોતી તમારી ગમતી અણગમતી વાતો કહેવાની કારણ કે એ સ્હેજ ઈશારામાં સમજી જાય છે. અડધી રાત્રે બોલાવતા જ મોં મચકોડયા વિના કે બહાના બનાવ્યા વગર તમે એકબીજા ના કામે આવો એ સાવ "અંગત"!

અસમંજસમાં નાંખી દે છે આ ત્રણ અક્ષર નો શબ્દ ..... 'અંગત' !

માની લીધા છે સહુને સાવ અંગત હવે પ્રભુ
બસ તું પણ મને સાવ અંગત ગણી લે ને

અસ્તુ !

જૂન , 2017

6

પંખ મેગેઝીન

હું સમજણો થયો, ત્યારથી સતત આ વાત સાંભળતો આવ્યો છું - ‘પુરુષ સમોવડી સ્ત્રી’

કાજલ ઓઝા વૈદ્યના શબ્દોમાં કહું તો, ‘ચીકુ’ ભૂખરા રંગના હોય અને ‘સ્ટ્રોબેરી’ ચમકતા લાલ રંગની. ‘લાલ રંગના ચીકુ’ અને ‘ભૂખરા રંગની સ્ટ્રોબેરી’, એવી જ માર્કેટમાં એક ટર્મીનોલોજી છે - ‘પુરુષ સમોવડી સ્ત્રી’, જે આમ સંભાળવામાં પણ ઓડ લાગે.

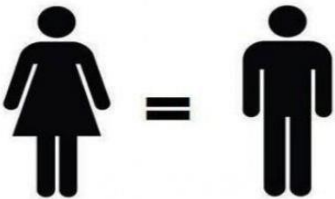
કેમ કે, સ્ત્રીઓ જે કામ કરી શકે છે, એ પુરુષો નથી કરી શકતા અથવા સારી રીતે કરી નથી શકતા. સ્ત્રીઓ બાળકને જન્મ આપી શકે છે અને આખું ઘર સારી રીતે સંભાળી શકે છે. એટલે મારો કહેવાનો મીનિંગ એવો સહેજ પણ નથી કે, સ્ત્રીઓનું કામ ખાલી છોકરાં પેદા કરવાનું અને ઘર સંભાળવાનું જ છે. પણ હું એમ કહેવા માગું છું કે, જ્યારે તમે તમારી કમ્પેરીઝન કોઈ બીજા સાથે કરો છો, ત્યારે તમે ખુદ તમારી જાતને હલકી ચીતરો છો. ‘સ્ત્રી’ તો હજારો વર્ષોથી પુરુષથી ઊંચેરી જ છે અને જો હવે એ ‘પુરુષ સમોવડી’ બનવા જશે, તો એને એક પગથીયું નીચે આવવું પડશે. જાતે કરીને શું કામ કોઈને નીચે પડવું ગમે?

સ્ત્રીઓને પુરુષો જેવું દેખાવું છે, એના જેવું કામ કરવું છે, એના જેવી સગવડતા ભોગવવી છે. સ્ત્રીઓ આને ‘પ્રોગ્રેસ’ માને છે. માણસે પ્રોગ્રેસીવ થવું જ જોઈએ. પણ શું આ ખરેખર પ્રોગ્રેસ છે? ‘GENDER EQUALITY’ની વાતને સ્ત્રીઓએ જ મજાક બનાવી દીધી છે. જ્યારે તમને ‘સ્ત્રી’ હોવાની સ્પેશીયલ ટ્રીટમેન્ટ મળે છે, ત્યારે તમે એ તો લઈ જ લ્યો છો, ને એ લીધા પછી ‘GENDER EQUALITY’ નું બેનર પકડીને કાર્યક્રમો- રેલીઓ કરો છો. મેં તો એવી છોકરીઓને પણ જોઈ છે, જેને આમ ગાડીઓ ચલાવવાનો બહુ શોખ હોય, એના પપ્પાએ, બોયફ્રેન્ડ કે હસબન્ડે જ એને ‘કાર’ કે પછી ‘સ્ફૂટર-બાઈક’ ગીફ્ટમાં દીધેલ હોય, ને બહુ સ્વમાની અને પુરુષોથી દબાઈને-કચડાઈને ના ચાલતી હોય, એવી સ્ત્રીઓ હોય તો, ‘ખુદ’ની કમાઈથી લીધેલ હોય, પણ..... જો ક્યાંક એકલી જતી હોય વાહન લઈને અને રસ્તામાં અટવાઈ પડે ક્યાંક, પંચર પડે અથવા વાહન ખરાબ થઈ જાય તો, એના ‘મેલ’ ફ્રેન્ડ કે હસબન્ડને કે પપ્પાને જ ફોન કરીને બોલાવશે,

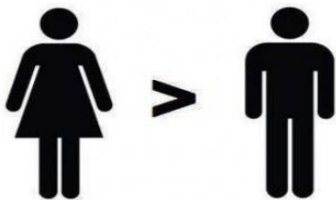
“અહીંયા રસ્તામાં આવું-આવું થયું છે, તો પ્લીઝ જલ્દી અહીં આવો ને...”

અરે બેન.... ક્યાં ગઈ તારી ‘GENDER EQUALITY’ની વાતો? ‘બેનર’ ધૂળમાં રગદોળાઈ ગયું ને? ને મેં તો ઘણી એવી છોકરીઓને જોયેલી છે કે, જેની એકટીવા-સ્ફૂટીનું સેલ્ફ સ્ટાર્ટ બગડી જાય, તો ઉભું સ્ટેન્ડ લગાવીને ક્રિક મારવા પણ કોઈક ‘પુરુષ’ની જ હેલ્પ લે છે.

Equality according to men

Equality according to women

હવે ઘણી સ્ત્રીઓ અને સ્ત્રી પરત્વે ફૂણી લાગણી ધરાવનાર પુરુષો અહીં મારો વિરોધ કરવા આવી જશે કે, “સ્ત્રીઓના જીનમાં-એના જનીનમાં-એના સ્ટ્રક્ચરમાં જ ‘સોફ્ટનેસ’ છે. સહમત. તો પછી ‘પુરુષ’ સમોવડા બનવા માટે સ્ત્રીઓ એટલી માથાફૂટ કેમ કરે છે? કેમ કે પુરુષો તો ‘રફ એન્ડ ટફ’ હોય છે. તમારે પણ ‘પુરુષ’ બનવું હોય તો, તારી સોફ્ટનેસને ‘GENDER EQUALITY’ના આંદોલનના કાર્યક્રમના મેદાનના ઝાંપા બહાર મૂકી આવવી પડે. તમારે એક એવું આંદોલન પણ કરવું પડે કે, બધી ટ્રાન્સપોર્ટની ફેસિલીટીમાં અને બીલ ભરવાની લાંબી લાઈનોમાં કે પછી જે જે જગ્યાએ તમને સ્પેશીયલ ટ્રીટમેન્ટ મળે છે, એ તને મળતી બંધ થાય!

જ્યારે રેસ્ટોરંટમાં એનો જોડીદાર ‘પુરુષ’ (ફેન્ડ, બોયફ્રેન્ડ કે પતિ), ‘સુપીરીયા’ની જાહેરાતમાં આવે છે, એમ ‘પહેલે આપ’ – એવું કરીને એની ચેરને સરખી ગોઠવી એને બેસાડીને પછી પોતે બેસે ત્યારે એ સ્ત્રીને એ ખૂબ વહાલો લાગે છે.

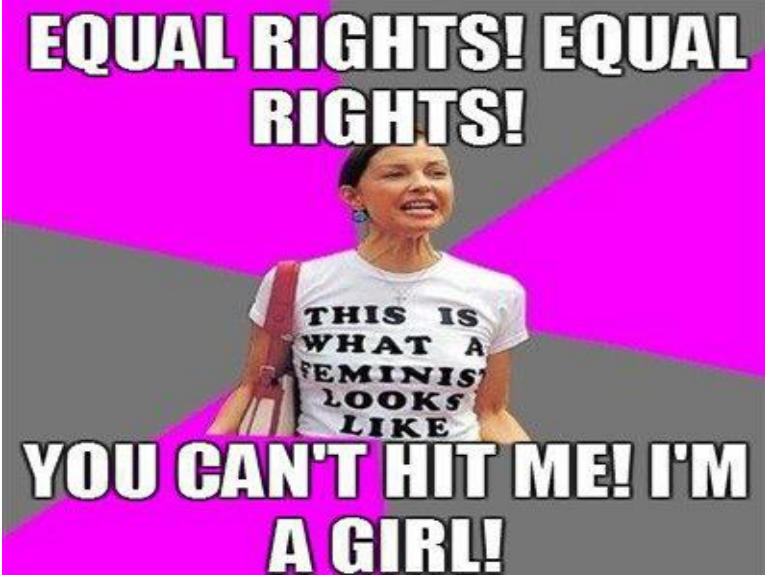
અરે ‘કૌન બનેગા કરોડપતિ’માં પણ અમિતાભ જ્યારે એને આ રીતે ‘હોટ સીટ’ પર બેસાડે ત્યારે એને અમિતાભ વધુ હોટ, ડેશિંગ અને ચાર્મિંગ લાગે છે. જ્યારે કારમાં બેસતી વખતે એને આમ કોઈ દરવાજો ખોલી અને બંધ કરી આપે, ત્યારે પણ એણે મજા આવે છે. ત્યારે ‘GENDER EQUALITY’નું બેનર દૂર ઉભું-ઉભું હસતું નહીં હોય?!

કહેવાનું તાત્પર્ય એ છે કે, તમને આ બધી સ્પેશીયલ ટ્રીટમેન્ટ મળે છે, એ લેવાનો અણગમો થાય, તમને એનાથી ઘણા થાય અને તમે એટલું જોરદાર ફીઝીક બનાવો (બ્યુટીફૂલ અને હોટ દેખાવા નહીં, મજબુત બનાવવા) કે પછી તમે ગમે તે કામમાં અટવાવ, તોય તમારે ‘પુરુષો’ની જરૂર ના પડે, ત્યારે અને ત્યારે જ ‘GENDER EQUALITY’ સાર્થક ગણાશે અને તમે ‘પુરુષ સમોવડી’ બની શકશો. કેમ કે આ પણ એક ‘PRICE TAG’ છે. ‘પુરુષ સમોવડી’ બનવાની પણ કિંમત ચૂકવવી જ પડે.

પહેલાનો સમય જુદો હતો અને સ્ત્રીઓ પર થતા અત્યાચાર પણ અસહ્ય હતા. પણ જેમ દલિતોની સ્થિતિ સુધરી છે, તોય તેઓ અનામતનો લાભ હજી લે છે, ઠીક એવી જ રીતે જો ‘GENDER EQUALITY’ ખરેખર સ્થાપિત થઈ જશે, તોય સ્ત્રીઓ તો આંદોલન ચાલુ જ રાખશે. કેમ કે, આ માપવાનું કોઈ પેરામીટર નથી.

સ્ત્રીઓને અત્યારે એવા ઘણા (ઘણા એટલે ઘણા) ચાન્સ મળે જ છે, જેમાં એ પોતાની જાતને સાબિત કરી શકે. ઘણી એનો લાભ લઈ શકી છે ને આગળ પણ વધી જ છે. ઘણી ‘અમારે તો દુઃખના દરિયા, ન જાણે સુખના સાગર ક્યારે આવશે?!’ – કરતી ધરમાં જ રહી ગઈ છે. (કોઈએ રાખી નથી)

અત્યારે બધા ફિલ્ડમાં સ્ત્રીઓ આગળપડતી છે. જો તેઓ એમ વિચારતી હોય કે, એ પુરુષો સામે સ્ટ્રગલ કરીને આગળ આવી છે, તો મારે ખુબ દુઃખ સાથે એમનો આ ભ્રમ ભાંગવો પડે છે કે, એવું સહેજ પણ નથી. તમે સ્ટ્રગલ કોની સામે કરી છે? પુરુષો સામે? ના. અમુક કિસ્સાને બાદ કરતા બધે પુરુષો સપોર્ટીવ જ રહ્યા છે. કોઈ પણ સમાજના 'ટ્રસ્ટ' હોય, બ્રાહ્મણ, લોહાણા હોય કે પટેલ સમાજ કે પછી કોઈ પણ સમાજ. મોટાભાગનું ફર્લિંગ સ્ત્રીઓના ઉદ્ધાર માટે જ વપરાય છે. એમના માટે સ્પેશીયલ કન્યા છાત્રાલય અને સ્કૂલો-કોલેજો બને છે. ને તમને ખબર જ છે કે, આના ટ્રસ્ટીઓ મોટેભાગે પુરુષો જ હોય છે. સરકાર પણ આ દિશામાં મહેનત કરે જ છે.

અત્રે અહીં જે વાત કરી છે, એ અર્બન કલ્ચરને ધ્યાનમાં રાખીને કરેલી છે. કારણ કે, છેવાડાના ગામની સ્ત્રીઓને તો ખબર પણ નથી હોતી કે, એમના નામે ચરીને શહેરના કેટલાક સ્ત્રી-સંગઠનો 'પુરુષ' બનવા નીકળ્યા છે. આ તો પેલા જેવી વાત થઈ ગઈ કે, અત્યારે તો વાવણીની સીઝન (હા ભાઈ હા... મૌસમ) ચાલે છે, તો ખેડૂતોના હક માટે લડતા આંદોલનમાં કયો ખેડૂત ભાગ લેવા જાય છે? કે પછી, કોઈના ખભા પર બંદુક રાખીને ફોડવાની અને કોઈકની સગડીએ પોતાની રોટલી શેકવાની વાત છે?!

PACK UP :

હે સ્ત્રીઓ. અમે પુરુષોએ તમને ક્યારે આગળ આવતા રોકી?

અરે તમે ફેસબુક અને ઇન્સ્ટાગ્રામમાં અપલોડ કરેલા વાહિયાત ફોટા અને પોસ્ટમાં પણ અમે લાઈક્સ અને કમેન્ટ્સનો ખડકલો કરી દઈએ છીએ. અમે તો ઈ'ચ્છીએ જ છીએ કે, તમે આગળ વધો... આમ જુઓ અમારી બાજુ. લાઈક્સ અને કમેન્ટ્સ માટે અમારે પુરુષવર્ગને કેટલી 'સ્ટ્રગલ' કરવી પડે છે.

લ્યો...લખાઈ ગઈ કવિતા

જિગર ફરાદીવાલા

કંઈ કેટલું વિચારે,કંઈ કેટલું તું લખશે ?
કંઈ તો રહે છે એવું દિલમાં સદા જે ખટકે !
પૂરે છે સૂંડલામાં ઇચ્છાને સાપ જાણી,
કેવી સિફતથી માણસ વાદીનું પાત્ર ભજવે.
થોડાક રાક્ષસોને રોટી પકાવવી છે,
ચાહે છે ચૂલો થઈને આ શહેર આખું સળગે.
સમજણ કરે છે કોશિશ કે છાંયડે રહે એ,
પણ અશ્વ એષણાના હાંફ્યા કરે છે તડકે.
એની દલીલ સામે હારી જવું જ લાજિમ ?
એ તો હૃદય છે 'જિગરા',બહાના હજાર ધરશે.

નશા જેવું જ લાગે છે રહેવું દંગ આ રીતે,
મને બસ એટલે કરતો રહું છું તંગ આ રીતે.
કશું બોલ્યા વિના,આપી દીધું છે સ્મિત આછેરું,
જગતની માનસિકતા પર કર્યો મેં વ્યંગ આ રીતે.
ને એના ભાગનું શમણું'ય મારે ભાગ આવ્યું છે,
ફળે છે દૂરતાનો પણ કોઈને સંગ આ રીતે.
અલગ થઈને કિનારો ના કર્યો એના પરિણામે,
પરસ્પર એક બીજામાં ભલ્યા છે રંગ આ રીતે.
કમર ભાંગી પડ્યાના દર્દથી પોઢી ગઈ છેવટ,
ખડે પગ એક ઈચ્છાનું થયું તપભંગ આ રીતે.

વાર્તા “પ્લેટફોર્મ”

મુકેશ સોજિત્રા

દાદર રેલવે સ્ટેશન!!

દાદર રેલવે સ્ટેશન મુંબઈનાં પ્લેટફોર્મ પર સમીર ઉભો હતો. પ્લેટફોર્મ પર ચહલ પહલ હતી સવારનાં દસ વાગવા આવ્યાં હતાં. ગુજરાત તરફ થી આવતી ગાડી આવવાને હજુ કલાકેકની વાર હતી. સમીર એક બાંકડા પર બેઠો હતો. બાંકડાની એક બાજુ એક સ્ટોલ હતો.ત્યાં ખાણી પીણી ની ચીજ વસ્તુઓ મળતી હતી. સમોસા,વડાપાંચ, બટેટા પૌવા,પફ ,પાણીની બોટલ, અને ઠંડા પીણા, એની બાજુમાં જ એક સામયિકોનો સ્ટોલ હતો. એની બાજુમાં એક નાનકડી ટ્રોલી પર ચાચ અને કોફી વેચવા વાળો ગાડીની રાહ જોઈ રહ્યો હતો. સામેની સાઈડ હમાલ બેઠા હતાં.કેટલાક મોબાઈલમાં વ્યસ્ત હતાં તો ઘણાં મરાઠી દૈનિક સામના વાંચી રહ્યા હતાં.પ્લેટફોર્મ ની વચ્ચે એક મોટી ઘડિયાળ હતી. પાછળની સાઈડ એક ઓવર બ્રીજ હતો.ત્યાંથી સિદ્ધિવિનાયક જવાનો એક શોર્ટ કટ હતો.બહાર એક રસ્તો હતો ત્યાં ટેક્ષીવાળાઓ રાહ જોઈને બેઠા હતાં. ઓવર બ્રિજના પગથીયા પર ફૂલો વેચવા વાળા બેઠા હતાં.મોટા મોટા ટોપલામાં વિવિધ ફૂલો હતાં. એની ઉપર ડ્રેસ વેચવા વાળા!! એની ઉપરના પગથીયા પર જ્યોતિષ વાળા બેઠા હતાં. હસ્તરેખાવાળાઓ બેઠા હતાં અમુક તો છેલ્લાં દસ વરસથી લાખો લોકોને લખપતિ બનાવવાનો દાવો કરનારા એક તૂટેલા ફાટેલા કોથળા પર અઘોર તાંત્રિકો પણ હતાં!! એક સાઈડ નપુંસકોની નબળાઈ પર પૈસા ખંખેરવા વાળા જફૂબુટી લઈને બેઠા હતાં. ઓવર બ્રિજની મધ્યભાગમાં, ૩૦ દિવસમાં અંગ્રેજી શીખવવાની ચોપડીઓ લઈને અભણ માણસો બેઠા હતાં. રમકડા વાળા પણ હતાં.ઓવર બ્રીજ પર માણસોનો પ્રવાહ ચાલતો હતો.કાનમાં દટ્ટીઓ ભરાવીને ભરાવીને યુવાધન પોત પોતાની રીતે મસ્ત હતું.

ગાડીઓ આવતી હતીને જતી હતી. માણસોના ટોળાઓ ઉતરતા હતાં અને ચડતા હતાં.પોર્ટરો હમાલો અને ટેક્ષીવાળાઓ માણસોના ટોળામાંથી પોતાની રોજી શોધી રહ્યા હતાં!! ચાચ ગરમ!! કોફી ગરમ!! ના અવાજો આવી રહ્યા હતાં!! સમીર આજુબાજુનું ગતિવિધિઓ જોઈ રહ્યો હતો!! આજ તેની પત્ની સુરતથી આવી રહી હતી!! તેને લેવા માટે તે આજ વહેલો આવી ગયો હતો.સાથે પોતાનો એકનો એક લાડકો દીકરો અનંત પણ આવી રહ્યો હતો!! છેલ્લાં વીસ દિવસથી સમીર એકલો હતો!! પોતાની પત્ની અને અનંત પિયર ગયાં હતાં આમતો સેજલ ૩૦ દિવસ રોકાવાની હતી પણ કાલેજ સમીરે સેજલને કીધું હતું.

“સેજુ પ્લીઝ કાલે વહેલી સવારની ટ્રેનમાં તું આવતી રહે!! હું એકલો એકલો કંટાળી ગયો છું!! ઘરની નીરવતા મને પાંગળો કરી નાંખશે, જો તું નહિ આવે તો હું સાંજની ટ્રેનમાં સુરત આવું છું” અને આજે સવારે જ સેજલ સવારની ગાડીમાં સુરતથી બેસી ગઈ હતી અને હવે એ ગાડી આવવાની જ હતી.

અચાનક જ સમીરની નજર એક વૃદ્ધ પર પડી!! એનાં મગજમાં એક ઝબકારો થયો. હા એજ છે!! સો ટકા એજ છે!! ચહેરા પરની એજ દૃઢતા,એજ જુસ્સો,એજ ખમીરવંતી ચાલ!! એજ છે!! જેને તે કેટલાય સમયથી શોધતો હતો!!

ઓવરબ્રિજ પરથી એક વૃદ્ધ ઉતરી રહ્યો હતો.હાથમાં એક થેલી આંખો પર ચશ્માં અને તેમની અનુભવી નજર આખા સ્ટેશનનો ચિતાર લઈ રહી હતી. એ વૃદ્ધ સમીરની પાસેથી પસાર થયો.સમીરે એને ધારીને જોયો. સમીરની બાજુમાં બીજા બાંકડા પર એ બેઠો.. સમીર એને એકીટશે તાકી રહ્યો. વૃદ્ધે પણ સમીર સામે જોયું પણ સમીરની આંખોમાં એને કોઈ પરિચિતપણું ના દેખાયું એટલે વૃદ્ધે બીજી તરફ નજર કરી.સમીર ઉભો થયો. વૃદ્ધની બાજુમાં જઈને બેઠો વૃદ્ધે ફરીથી સમીર તરફ નજર નાંખી. આ વખતે સમીર હસ્યો અને બોલ્યો.

“આપ અત્તર વાળાને,?? આર કે અત્તરવાળાને,, ? જો હું ખોટો ના હોવ તો!!!

“હા, પણ માફ કરશો, મેં આપને ઓળખ્યા નહિ!! કદાચ આપ મને સારી રીતે ઓળખો છો એવું આપના ચહેરા પરથી વરતાઈ આવે છે પણ ભલે હું વૃદ્ધ થયો પણ આપને ક્યારેય હું પ્રત્યક્ષ રીતે મળ્યો હોય એવું મને યાદ નથી, આપ આપની ઓળખાણ આપો તો મને વાતો કરવી ગમશે!!

જુન , 2017

હું અજાણ્યા માણસ સાથે લગભગ વાતો નથી કરતો. પણ મને એકલો ભાળીને તમે મને કોઈ જાળમાં ફસાવવાનું વિચારતા હો તો એ આપની ભૂલ હશે પણ હું આપને જણાવી દઉં કે છેલ્લાં ૫૦ વરસથી હું મુંબઈમાં રહું છું” વૃદ્ધ ખુબ લાંબુ ભાષણ આપ્યું. સમીર હવે આગળ બોલ્યો.

“આપની વાત સાચી છે દાદા, હું આપને ફક્ત એક જ વખત મળ્યો છું, એ પણ આપની જાણ બહાર એટલે તમે મને નથી ઓળખતાં અને આમ જુઓ તો હું પણ તમને બરાબર ઓળખું છું પણ આપની વિષે બહુ જ ઓછું જાણું છું!! પણ એ એક મુલાકાત થઈ હતી આજ પ્લેટફોર્મ પર!! આજ લાઈનમાં જુઓ પેલું ૨ નંબર લગાવેલું પાટિયું દેખાય છે ત્યાં જુઓ!! એની પાછળ એક બાંકડો છે ત્યાં આપ બેઠા હતાં. આપની સાથે આપનો પુત્ર અને પુત્રવધુ હતાં, પુત્ર અને પુત્રવધુની સાથે એક નાનકડું બાળક હતું. એ લોકો પુના જઈ રહ્યા હતાં!! આપ એને અહીં મુકવા આવ્યાં હતાં સાંજનો સાતનો સમય હતો. તમે તમારાં પુત્રને તમારો ઈતિહાસ કહી રહ્યા હતાં!! તમારો પુત્ર અને પુત્રવધુ એ બધું કંટાળાથી સાંભળી રહ્યા હતાં!! હું બરાબર બાજુના બાંકડા પર હતો. તમારી વાત મેં રસ પૂર્વક સાંભળી હતી!! હું કંટાળેલો માણસ હતો!! પણ આર કે અત્તર વાળા દાદાજી તમારી વાતો સાંભળીને મારી અંદર એક છુપાવેલું વિશ્વ જાગી ગયું!! અને પછી મારી આઉટ લાઈન વાળી ગાડી ટ્રેક પર ચડીને આજે હું જે કાઈ છું તેનું પ્લેટફોર્મ મને આ પ્લેટફોર્મથી જ મળ્યું હતું, પછી તો હું ઘણીવાર અહીં આવતો પણ તમે ક્યાંય દેખાયા જ નહિ. મેં મારી પત્નીને પણ આ વાત કરી હતી!! આજે મારી પત્ની આવી રહી છે સાથે મારો નાનકડો પુત્ર અનંત પણ છે!! આજ એમને હું તમારા દર્શન કરાવીશ દાદાજી આજ હું એમને તમારા દર્શન કરાવીશ” બોલતાં બોલતાં સમીરની આંખોમાંથી અશ્રુ ધાર વહેતી થઈ અને આર કે અત્તરવાળા નવાઈ પામ્યાં. એમણે સમીરના ચહેરા પર હાથ ફેરવ્યો!! એમની આંખોમાં વિશ્વાસની એક ચમક હતી. અને આર કે અત્તર વાળા ને દસ વરસ પહેલાની એ ઘટના યાદ આવી ગઈ!! આજ પ્લેટ ફોર્મ!! એજ ૨ નંબરનું બોર્ડ!! એની પાછળ દેખાતો એ બાંકડો અને બાજુમાં જ તેનો પુત્ર કીર્તન અને પત્ની માધવી ઉભા હતાં અને માધવીએ એક વર્ષનો પ્રશાંત તેડેલો હતો!! આર કે અત્તરવાળાને એ દિવસની એક એક ક્ષણ યાદ આવી ગઈ!! એણે આંખો બંધ કરી દીધી!! એ ભૂતકાળમાં સરી પડ્યા!!

આર કે અત્તરવાળા એક સખત મહેનત થી આગળ આવેલા નામ!! ઘરેથી ભાગીને મુંબઈની ગાડીમાં બેસી ગયેલ, બાપના માર થી કંટાળીને ભાગી જનાર નાનકડો બાર વરસનો ટેણીયો જાગ્યો ત્યારે દાદર સ્ટેશન આવ્યું હતું. શરૂઆતમાં તો આટલા બધાં માણસો જોઈને તે બી ગયેલો. થોડો રડ્યો પણ ખરો!! પણ આ મુંબઈ અહીં સહુ પોતપોતાનામાં વ્યસ્ત!! બસ પછી તો એ પોતાની મહેનતથી આગળ આવેલા એ જ વાત એ આજથી દસ વરસ પહેલાં આજ પ્લેટફોર્મ પર પોતાના દીકરા કીર્તનને અને વહુ માધવીને સમજાવતા હતાં. કીર્તન તો પિતાજીની આ વાર્તા સાંભળીને ત્રાસી ગયો હતો. જોકે વહુના માટે સસરાજીની આ વાત નવી હતી પણ એનેય કંટાળો આવતો હતો!! દીકરો અને વહુ પુના જઈ રહ્યા હતાં. દીકરો એન્જનીયર હતો અને વહુ પણ સારું ભણેલી. આમ તો આર કે એ દીકરાને કીધેલું કે અહીં આપણે ધીકતો ધંધો છે અત્તરનો !! લોકોને સુવાસિત કરવાનો કસદાર ધંધો!! નોકરીની શી જરૂર પણ જેમ બકરી ચારાના ભારા બાજુ દોરવાઈ એમ કીર્તન માધવીથી દોરવાઈ ને ના જ પાડી કે એ બધાં અત્તર ફત્તરના ધંધા આપણને ના ફાવે!! અને એ જરૂરી નથી કે બાપા જે કામ કરે એ દીકરાએ જ કરવું અને દુનિયા ખુબ આગળ વધી ગઈ છે અને સ્કોપ ઘણાં બધાં છે અને આવા સ્કોપ માટે માધવી અને કીર્તન પ્રાઈવેટ કંપનીમાં નોકરી માટે પુના જઈ રહ્યા હતાં અને આર કે અત્તરવાળા એ શરૂ કર્યું પોતાના દીકરાને શિખામણ ના શબ્દો!!

“જો બેટા જે પણ કાઈ કરવું એ નિષ્ણાથી કરવું, સમયનો ભોગ આપવો, જે કંપનીમાં તું કામ કર્ય છે એ આપણો રોટલો કહેવાય એ રોટલાને પાટુ ક્યારેય ના મારવું, સમય કરતાં વહેલા આવવું અને સમય કરતાં મોડા જવું, તો જ પ્રગતિ થશે, દિલ દગડાઈ અને દાંડાઈ ના કરવી. ઉપરી લોકોનું માન સન્માન જાળવવું” પણ કીર્તનને કશું લક્ષ્ય ના આપ્યું અને આર કે તોય બોલતાં રહ્યા. છેવટે આર કે એ પોતાના ગળામાં રહેલી રુદ્રાક્ષની માળા પોતાના પૌત્રને પહેરાવી પણ તરત જ માધવી બોલી.

“શું બાપુજી તમેય તે આ ગંદી માળા નાના છોકરાને પહેરાવાતી હશે!!!???, આમાં કેટલાય જંતુઓ હોય!!” એમ કહીને મો બગાડીને એ માળા સસરાજીને પાછી આપી દીધી, કીર્તને પણ ત્રાંસી નજરથી અણગમો વ્યક્ત કર્યો. પુનાની ગાડી આવી. આર કે એ સજળ નયને વિદાય આપી.

આર કે એ આંખો ખોલી બાજુમાં જ સમીર બેઠો હતો. સમીર બોલ્યો.

“દાદા તમે અજાણતા જ મારો માર્ગ બદલાવી નાંખ્યો છે, ભલે તમને ખબર નહિ હોય કે તમારા શબ્દોએ મને એક નવો રાહ બતાવ્યો. તમને મળ્યાં પહેલાં હું જેવી તેવી નોકરી કરતો, કામચોરી પણ કરતો, સ્વભાવ ચીડિયો થઈ ગયો હતો, પત્ની પણ ચાલી ગઈ હતી પિયર !! હું એકલો જ રહેતો!! ઘરબાર વગરના બિયરબાર માં વધારે જોવા મળે એમ હું પણ રાતે બિયરબારમાં જ હોવ. નોકરીમાં પણ ટોળ ટપ્પા જ વધારે મારતો.. એક બીજાની પટ્ટી ઉતારવી એ મારું મહત્વનું કામ હતું. પણ તમારા શબ્દો દિલને સ્પર્શી ગયાં. આમેય મને મારી જાત પ્રત્યે તિરસ્કાર છૂટતો હતો. તમારા મોટીવેશનલ શબ્દો મગજમાં ધુમરાતા હતાં અને એક અઠવાડિયા પછી મેં એ પ્રમાણે વર્તવાનું શરૂ કર્યું. ઓફિસમાં એક કલાક વહેલો જતો, અને એક કલાક મોડો આવતો!! કામથી કામ, કોઈની સાથે કોઈ વાત નહિ ને કોઈ ખટપટ નહિ!! શરૂઆતમાં મને બધાં કહેતા કે આનું છટકી ગયું છે!! પણ તમારા શબ્દો સતત મગજમાં ધુમરાતા રહ્યા કે જે તમને રોટલો આપે છે એનું બૂરું ના ઇચ્છવું!! ઉપરી અધિકારી પણ હવે ખુશ હતાં. એક વરસ વીતી ગયું આમને આમ ભલે પગાર ના વધ્યો પણ માનસિક શાંતિ તો મળીજ, સાંજે હું કામ કરીને એટલો થાકી જતો કે ઘરે જ ઊંઘ આવી જતી!! પહેલાં તો ઊંઘ આવે એ માટે બીયર બાર જવું પડતું પણ હવે એ માટે સમય જ નહોતો. ઓફિસનું કામ ઘણી વાર ઘરે પણ લાવતો અને એક વરસ પછી મારા બોસે મને એક કાગળ આપ્યો. કંપનીની એક ઓફિસ પનવેલમાં ખુલી રહી હતી અને એનું મેનેજર પદ મને મળી રહ્યું હતું. બમણો પગાર, એક ગાડી અને કંપનીનો એક રહેવા માટે ફ્લેટ!! મારી આંખોને વિશ્વાસ નહોતો!! મારી આંખમાં હરખનાં આંસુ હતાં. મારા સસરાને પણ મારી પ્રગતિની ખબર પડી!! અને એક દિવસ હું મારી પત્નીને તેડી લાવ્યો, દાદા આપને કારણે આજે હું ખુબ ખુશ છું, મને હજુ વધારે જાણવાની ઇચ્છા છે આપના વિષે” સમીરે બોલવાનું પૂરું કર્યું આર કે અતરવાળાને નવાઈ લાગી. પોતે વાવેલું એક અજાણી જમીન પર ઉગી નીકળ્યું હતું. સમીરના આગ્રહને વશ થઈને આરકે એ કોફી પીધી અને બોલ્યાં.

“મને આનંદ છે કે કોઈક તો છે કે જેણે મારું માન્યું!!! ચાલ બેટા હું તને મારી કહાની ટૂંકમાં સમજાવું. અહીં આવ જો આ બધાં ફૂલવાળા છે ને એમ જ હું શરૂઆતમાં અહીં ફૂલો વેચતો. સવાર સાંજનો રોટલો નીકળી જાય. અહીં બાંકડા પર સુઈ રહેવાનું ઘણી ગાડીઓ અહીં કલાક રોકાઈ ત્યારે એ ગાડીના ડબ્બામાં જઈને નાહી લેવાનું અને આ ફૂલો વેચવાના..!! એક માણસ હતો જે આ ફૂલો દઈ જતો. એ ક્યાંથી લાવે છે એ અમને કોઈ ખબર નહોતી. પણ પછી એ માણસ સાથે પરિચય વધ્યો. એ મને એની સાથે લઈ જવા લાગ્યો. દુર આવેલા ખેતરોમાંથી ફૂલો દરેક રેલવે સ્ટેશન પર પહોંચાડવાના, અમુક ફૂલો અતર બનાવે ત્યાં આપતાં. એમાં પણ મેં તનતોડ મહેનત કરી. ફૂલો વિષે ખ્યાલ વધવા લાગ્યો. પછી મને ખ્યાલ આવ્યો કે જે ફૂલો અતરવાળાને ત્યાં મોકલવામાં આવે છે એ અલગ જ હોય છે, એમાં એક અતરવાળા એ મને રાખ્યો. માસિક પગાર અને અતર બનાવવાનું. ત્યાં લગભગ દસ વરસ મેં નિષ્ઠાથી કામ કર્યું ખર્ચ તો બીજો કોઈ હતો નહિ. એ શેઠ ગુજરી ગયાં પછી એનાં છોકરાએ એ કારખાનું બંધ કરી દીધું એ મેં સંભાળી લીધું. થોડાં થોડાં પૈસાના હપ્તા કર્યાં. પણ સતત મહેનત ને કારણે અતર બનાવવાનું એક રહસ્ય હું જાણી ગયો હતો. અને પછી બજારમાં મારા અતરની બોલબાલા થઈ. પછી તો હું પરણ્યો. મારે ત્યાં સંતાનનો જન્મ થયો. કમાણી વધતી ચાલી. પણ છોકરાને પરણાવ્યો. ઘણો ખર્ચ કર્યો. મારી એવી ઇચ્છા હતી કે મારો વ્યવસાય મારો દીકરો સંભાળે પણ એ પુના જતો રહ્યો. વરસે એકાદ વાર આવે મેં એને ત્યાં મકાન લઈ દીધું છે એ સુખી છે પણ હવે બહું આવતો નથી. એની મમ્મીનું પણ અવસાન થયું છે. મકાન છે, જરૂર પડતો પૈસો પણ છે. અતરનું બંધ કરી દીધું છે,, હવે ખોટી માથાફૂટ શા માટે કરવી..!!?? જીવાય એટલાં પૈસાનું વ્યાજ આવે છે. અહીં બે ત્રણ દિવસે આવું છું.. મજા આવે છે!! જીવનમાં જે કરો એ ધગશથી કરો!! સો ટકા દિલ દઈને કરો!! નિષ્ફળતા મળે તો અફસોસ ના થવો જોઈએ કે મેં પૂરતા પ્રયત્નો નહોતા કર્યાં!! અત્યારે ઘણાં બબુચક એમ કહે છે કે તમે તમારી કંપનીને ચાહો નહિ, એ તમને ગમે ત્યારે છુટા કરી દે, પણ હું એ બબુચકોને કહેવા માંગુ છું કે તમારું કામ જ એવું હોવું જોઈએ કે કંપની તમને ક્યારેય છુટા ના કરી શકે!! જેવી જેની સમજ” આર કે એ

વાત પૂરી કરી અને ટ્રેઈન આવી,સમીર અને આર કે ટ્રેઈન પાસે ગયાં, સેજલ ડબ્બામાંથી નીચે ઉતરી અને સમીરે વાત કરી.

“હું તને વારંવાર વાત કહેતો એ આર કે અતર વાળા દાદાજી છે” સેજલ આર કે ને પગે લાગી. અનંતને આર કે એ તેડી લીધો અને વહાલ કર્યું. થોડીવાર વાતો કર્યા પછી સમીરે એનું કાર્ડ આપ્યું.

“બસ આ સરનામે ગમે ત્યારે આવશો તો ગમશે, અથવા સાથે રહો તો પણ ગમશે,કહેવા ખાતર નથી કહેતો પણ દિલથી કહું છું,આવો તો ખુબ ગમશે” સમીરે કાર્ડ આપ્યું બે હાથ જોડીને વિદાય લીધી.આર કે એમને જતાં જોઈ રહ્યા,થોડું આગળ ચાલીને પછી આર કે ઉભા રહ્યા અને બુમ પાડી.

“સમીર,એક મિનીટ બેટા ઉભો રહે!!” સમીર,સેજલ ઉભા રહ્યા.આર કે તેમની પાસે જઈને અનંતના ગળામાં પેલી રુદ્રાક્ષની માળા પહેરાવીને બોલ્યાં.

“સુખી રહો બેટા, દીકરો પણ તારી જેવો જ થશે,મારા દિલથી આશીર્વાદ છે!!” બસ બેય હાથ ત્રણેયના માથા પર ફેરવીને તેઓ ચાલતા થયા. પ્લેટફોર્મ પર ગાડીઓ આવતી હતી ને જતી હતી.

“જેને સાચા દિલથી કામ કરવું જ હોય એને ગમે ત્યાંથી પ્લેટફોર્મ મળી જ રહે છે અને જગતમાં જે અનુભવોથી તમે વાવો છે એ યોગ્ય સ્થળે ક્યાંકને ક્યાંક તો ઉગી જ નીકળે છે!!!

લેખક:-મુકેશ સોજિત્રા

૪૨.શિવમ પાર્ક સોસાયટી,સ્ટેશન રોડ ઢસા ગામ તા.ગઢડા ડી. બોટાદ ૩૬૪૭૩૦

વોટ્સએપ ૯૫૮૬૯૮૮૩૬૨

mukeshsojitra2016@gmail.com

જૂન , 2017

14

પંખ મેગેઝીન

કોલગર્લ

હવે એનાથી ના રહેવાયું. હવે કન્ટ્રોલ નથી થતો. કેટલા દિવસથી ઈચ્છા છે. હવે કરી જ નાખું. હોસ્ટેલમાં પણ એકલો જ છું. બધા ઘરે ગયા છે.

એણે ગૂગલમાં ટાઈપ કર્યું, “ESCORT SERVICE IN BARODA”

એમાંથી એક નંબર કોપી કરીને ડાયલ કર્યો. રીંગ ગઈ એ પહેલા જ કટ કર્યો. ફરીવાર અચકાતા અચકાતા ફોન જોડ્યો. એક પચીસ વર્ષની છોકરીનું એજન્ટ મારફત ફિક્સ કરાવ્યું.

રાત્રે બરાબર બે ના ટકોરે છોકરી આવી. એણે એને પાણીની એક બોટલ આપી અને પલંગ પર બેસાડી. સામે ખુરશી પર પોતે બેસીને બોલ્યો,

“૫૦૦ રૂપિયા ચૂકવ્યા છે બેન ત્રણ કલાકના. તમારા જન્મથી લઈને અહીં સુધીની સ્ટોરી સંભળાવો.” એણે કાગળ પર પેનથી હેડીંગ માર્યું.

“કોલગર્લ - તારીકાથી તવાચક સુધીની કથા (પ્લોટ ફોર નોવેલ)”.

એ છોકરી હવે શરીર નથી વેચતી. એની બધી જવાબદારી એના આ નવા ‘ધર્મ’ના ભાઈએ ઉઠાવી લીધી છે.

આજે હું સવાલ પૂછીને લેખની શરૂઆત કરીશ.કોઈ પણ વ્યક્તિનાં “સારા માણસ” બનવા માટે કયા-કયા પરિબળો ભાગ ભજવે? અથવા બીજા શબ્દોમાં કહીએતો શું-શું હોય તો માણસ “સારો માણસ” બની શકે? આગળ વાંચતા પહેલા હું રીકવેસ્ટ કરીશ કે 2 મિનીટ બેસીને વિચારો કે તમે “સારા માણસ” બનવા માટે કઈ-કઈ વસ્તુને આજુ-બાજુ જોવા માંગો? એક મિનીટ...તમને કન્ફ્યુઝન છે કે સારા માણસ કોને ગણવા? હા તો ઓરીજનલ પ્રશ્ન- “સારા માણસ બનવા માટે શું જોઈએ?” આમાં મારી સમજ મુજબ 2 ફેક્ટર છે: એક વ્યક્તિમાં પોતાનામાં તૈયારી અને ઈચ્છા હોવી જોઈએ સારા માણસ બનવાની.(અને હું કોઈ ideal બનવાની વાત નથી કરતી, તમે ગઈ કાલે જેવા હતા એનાથી આજે કેક નવું કેક સારું કરવાની વાત છે.) અને બીજું ફેક્ટર છે આજુબાજુની પરિસ્થિતિ, તમે જે વ્યક્તિઓથી ઘેરાયેલા છો, જેમને તમે ફોલો કરો છો, અને જે સાધનો/યુક્તિઓ વાપરો છો એ.

આજે મારે આ બીજા ફેક્ટરની વાત કરવી છે. ખરેખર શું જોઈએ આપણને સારા વ્યક્તિ બનવાની પ્રેરણા લેવા કે એ તરફ કોઈ પગલું ભરવા? ઘણા લોકો કહેતા હોય છે કે જ્યારે કમાઈને નિવૃત્ત થઈ જઈશ પછી સમાજ અને ગરીબોના કલ્યાણ માટે સમય અને પૈસા બંને આપી દેવા છે. તો ખરેખર પોતે સારા વ્યક્તિ બનવા કે બીજાને મદદ કરવા પૈસા જરૂરી છે? મને લાગે છે કે આપણે આ “પૈસાના અભાવ”ને સૌથી સરળ બહાના તરીકે વાપરીએ છીએ. એવા કેટલા કિસ્સા જોયા છે આપણે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ જેને ખાવા એક રોટલી મળતી હોય એ અડધી કોઈ બીજા સાથે વહેંચે કે હમણાં જ વિચાચેલી કુતરીને ખવડાવી દે. એવા કિસ્સા પણ છે કે જેના પિતા કોઈ ગુના હેઠળ સજા કાપી રહ્યા હોય કે કાપી ચુક્યા હોય એમના સંતાનો ભણવામાં ખુબ હોશિયાર હોય અને પોતાની આખી જિંદગી પ્રમાણીકતાથી વિતાવતા હોય. તો તમારા પારિવારિક ખામી કે ઝગડા કે issueની પણ અસર એટલી સ્ટ્રોંગ નથી. બીજું શું હોઈ શકે? Education? આ વાત તો કદાચ દરેક ઘરે ખબર હશે કે સારા વ્યક્તિ બનવા માટે કોઈ મોટી-મોટી ડીગ્રીની જરૂર નથી. આપણા સૌના દાદા-પરદાદાએ કઈ ખુબ ભણીગણીને આ આખું કુટુંબનું વટવૃક્ષ નથી કેળવ્યું.

તો ખરેખર શું જોઈએ? મને લાગે છે કે આપણા સૌનાં મગજમાં બેસી ગયું છે કે સારા માણસ બનવા માટે બીજાની મદદ કરવી જ પડે. પણ ખરેખર તો પોતાની મદદ કરવી એ પણ ખુબ મોટી વાત છે. પરિસ્થિતિ પર રડવું, કાયમ ફરિયાદ કરતા રહેવું એ બહુ સહેલું છે. આપણી આસપાસ એવા કેટલા વ્યક્તિઓ હશે જે પોતે જે પરિસ્થિતિમાં છે કે જે કોલેજમાં છે કે જે કંપનીમાં કામ કરે છે એના વિષે રડ્યા જ કરે, અથવા કાયમ કેક negative જ બોલે. તમને શું લાગે છે એનું કારણ શું હશે? મેં જે અત્યાર સુધીના મોટા ભાગના કેસમાં જોયું છે એ એમનું “આત્મ-વિશ્લેષણ”. એ લોકો માને છે કે એ લોકો ટોપની કંપની કે કોલેજમાં જવાને લાયક હતા પણ એ અત્યારે જ્યાં છે એ કંપની/કોલેજમાં આવીને ફસાઈ ગયા છે. પણ મેં આજ સુધી એમનામાં કોઈ એવો ગુણ જોયો નથી જે એમને ટોપની જગ્યાએ લઈ જાય. હવે એવું છે કે નહિ ટોપની કોલેજ કે કંપની આમ મનમાં આવે એમને સિલેક્ટ કરી લે છે. એના માટેની જે કઈ એક્ઝામ કે ઈન્ટરવ્યુ હોય એ પાસ કરવાની તમારી ઐકાત નથી એટલે તમે ત્યાં નથી. આ જે “કાયમી negative energy” વાળા વ્યક્તિઓ છે એમાં માંડ એક-બે જણા હશે જેમની પાસે કોઈ યોગ્ય કારણ હશે કે એ બીમારીના લીધે કે ઘરની વિષમ પરિસ્થિતિના લીધે નથી કરી શક્યા.

બાકીના લોકોને ખબર જ નથી કે પોતે કયા લેવલ પર છે કે શું કરવા ઈચ્છે છે અથવા જે કરવા ઈચ્છે છે એ કેવી રીતે હાંસિલ કરવું. આપણી પેઢીને સૌથી વધારે જરૂર છે શાંતિથી બેસીને પોતાના વિષે વિચારવાની. પોતાની જાતને સમજવાની. તમારા ગુણ-અવગુણ, સારી-નરસી પરિસ્થિતિઓ, તમારી લીમીટ, તમારા standard તમને ખબર હોવી જ જોઈએ. આ સૌથી પેહલું સ્ટેપ છે સારા માણસ બનવાનું કે પોતાને સુધારવાનું. અત્યારે કયા લેવલ પર છો એ જ નથી ખબર તો ક્યાં જવું એ તો ક્યાંથી ખબર પડે? અને જો ખબર છે તો એ સ્વીકારવાની તૈયારી પણ રાખજો. મને ખબર છે કે હું કેટલા લેવલનું અને ક્યાં પ્રકારનું લખું છું, બુકર-

Look back and turn back, look at
yourself
Don't be afraid just look at
yourself

When you look at yourself from a
universal standpoint, something
inside always reminds or informs
you that there are bigger and better
things to worry about.

— Albert Einstein —

AZ QUOTES

પ્રાઈઝની આશા નથી મને. (હું એમ નથી કેહતી કે સપના ના જુઓ કે જીવનમાં કોઈ ambition ના રાખો, પણ પોતાની જાતને સમજીને, પારખીને સ્ટેપ-બાય-સ્ટેપ આગળ વધો).

આપણામાંથી બહુ બધાને એ સ્વીકારવામાં તકલીફ પડે છે કે આપણે આ કરી ના શક્યા.એનું એક કારણ માતા-પિતા તરફ થી પણ છે.જેને અત્યાર સુધી 70-75 ની આસ-પાસ ટકા આવ્યા છે, એ ટ્યુશન અને “બોર્ડ”ના હાઉમાં મેહનત કરીને 85 ટકા લઈ આવે એને ડોક્ટર બનાવવાં માટે પ્રયત્ન કરવો એવું કહી કહીને કે “મારો દીકરો મેહનત કરશે તો ચોક્કસ થશે, અ વખતે આવ્યું જ ને સારું રિઝલ્ટ” એ એના આખા જીવનની બરબાદી છે. માર્ક્સ આવી ગયા એમાં કોઈ દુઃખ કરવા જેવું નથી, મન ખોલીને party કરો, પણ સામે તમને એમનું over-all કેલીબર ખબર છે તો ખોટું એને અધરી શાખાઓમાં ધકેલવું એ મુર્ખામી છે,as તમે એ જ માતા-પિતા છો જે એક-બે વાર 85 ટકા લાવેલા બાળકના એના પછી 70 આવે તો લડશો કે સરખી મેહનત નથી કરી.તો હાથે કરીને પોતાના સંતાનની જિંદગી બગાડવાનો મતલબ નથી.અને અનેક વાર કહું છું હું કે આમ લોકોનાં સ્થાપેલા માનકો પ્રમાણે સફળ થવું કે હોશિયાર હોવું ક્યાંય કોઈ વ્યક્તિના સ્વભાવ કે વ્યક્તિત્વનું પ્રમાણ નથી.

તો જેમનું રિઝલ્ટ આવ્યું છે, શાંતિથી બેસીને વિચારો કે તમે ખુશ છો? અને ખાલી પોતાની તરફ થી પ્રમાણિકતાથી વિચારીને જવાબ આપજો. કોઈ ફરક નથી પડતો કે ફેશન-ડીઝાઈનર બનવા માંગતા તમે સંસ્કૃતમાં 50 માર્ક્સ લાવ્યા.તમારું જીવન તમારે બનાવવું છે અને એ પણ પોતાના standards પર.હવે પોતાને સમજવામાં કોણ મદદ કરી શકે? જેટલો મારો અનુભવ છે સૌથી સરળ અને હાથવગો ઉપાય છે “વાંચન”.આજુબાજુ જે ઉપલબ્ધ છે એ વાંચો.કોઈ પણ ટોપિક, અરે લોકોને પણ વાંચો, એમની ટેવ,વ્યવહાર, જેટલું તમે શાંતિથી બેસીને observe કરી શકો. વાંચનથી તમારા વિચારોની ક્ષિતિજ વિસ્તરશે અને observationથી તમને ખ્યાલ આવતો જશે કે શું તમને ગમે છે શું નહિ, તમે કેટલું કરી શકો અને શું નાં જ કરી શકો કે કરવા ઈચ્છો.કોલેજમાં કે કંપનીમાં લંચ વખતે જે વાતો થતી હોય એ સાંભળો.(અને સાંભળો જ, તમે ગુગલ નથી કે બધું ખબર હોય,કારણ વિના બોલીને પોતાની જાતને મુર્ખ સાબિત કરવાની જરૂર નથી, અને પૂછ્યા વગર તો ગુગલ પણ જવાબ નથી આપતું!!)

મને લાગે છે કે આપણે સૌ આટલું પણ કરી શકીએ તો ઘણું છે. તો બસ પોતાની જાતને ઓળખો અને સાથે-સાથે મને આપના મત અને વિચારો બંને જણાવો manorishah@gmail.com પર.

“મને હંમેશા કહેતી કે તારી સાથે જ રહીશ,
ઘણો પ્રેમ કરે છે મને ઉદાસી મારી.”

“મમ્મી. પપ્પા સાથે લગ્ન તારી મરજીથી જ થયેલા? મીન્સ કે, તારે પપ્પા સાથે જ લગ્ન કરવા હતા?

“હા...”

એક સેકન્ડ કરતા પણ ઓછા સમય જેટલું વિચારી મેં જવાબ આપી દીધો. પણ મને એકને જ ખબર છે કે, એ એક સેકન્ડમાં મેં કેટલા વર્ષો મનમાં જ જીવી લીધા.

“તો તારી લાઈફમાં પપ્પા સિવાય કોઈ પુરુષ આવ્યો જ નથી?”

“ના...”

“પપ્પા જોવા આવ્યા, એ પહેલા કેટલા છોકરાને તે રીજેક્ટ કર્યા હતા?”

“એક પણ નહી...”

“તો પપ્પા તને પહેલી જ વારમાં ગમી ગયેલા એમ?”

“હા...”

“તો...”

“બસ પણ હવે... કેટલા સવાલો કરીશ? તારા પ્રોજેક્ટ-વર્કમાં ધ્યાન દે ને મને માટું કામ કરવા દે...” ઘઉં સાફ કરતા-કરતા જ મેં જવાબ આપ્યો.

જેનીશાની પ્રોજેક્ટ વર્કની ગાડી તો ચાલુ થઈ ગઈ, પણ મને એ વિચારોના એવા રસ્તા પર મૂકી ગઈ કે, ઘઉંમાં કેટલા કાંકરા વીણવાના રહી ગયા, એના પર માટું ધ્યાન જ ના રહ્યું.

આ એક અજીબોગરીબ સિચ્યુએશન છે, જેમાં એટલા વર્ષો પછી ખુદ પોતાના જ સંતાનો પૂછે કે,

“મમ્મી, તમે પપ્પાને જ પ્રેમ કરતા હતા કે કોઈ બીજું ગમતું હતું તમને?”

આગળ કોઈ ઝંઝાવાતો ના સર્જાય એટલે, ત્યારે બને એટલો ટૂંકો ઉત્તર આપીને તમે તમારા સંતાનોથી તો છટકી જાવ છો, પણ તમારા ખુદના સવાલોથી તમે ક્યાંથી છટકી શકવાના? રસોઈનો ટાઈમ થઈ ગયો, એટલે હું ઘઉંનું કામ પડતું મુકીને રસોઈમાં વળગી.

હા. આ જેનીશાના પપ્પા મારી પ્રથમ પસંદગી નહોતા. હજી નથી. સુમિત. હા. સુમિત જ છે મારો અને છેલ્લો પ્રેમ. અમે સાથે જ

કોલેજમાં ભણતા, આર્ટસ કોલેજમાં જ્યારે બધા ક્લાસ બંક કરીને ગાર્ડનમાં બેઠા હોય, ફિલ્મો જોવા થીએટરમાં ભીડ કરતા હોય અને બહાર નાસ્તા-પાણીની લારીએ ટોળટપ્પા કરતા હોય, ત્યારે સુમિત એકલો લાઈબ્રેરીમાં પુસ્તકોના પાનાં ફેરવતો જોવા મળે. એના પર ઘણા પ્રોફેસરોને ગુસ્સો પણ આવતો, કારણ કે એના એકના લીધે જ એમને પરાણે લેકચર્સ લેવા પડતા.

એના ફેસ પરના એક્સ્પ્રેશન્સ હંમેશા ‘ફ્લેટ’ જ રહેતા. એ કોઈ લખ્ખન-છપ્ખનમાં પડતો નહી. કદાચ એના વ્યક્તિત્વની આવી સ્થિરતા પાછળ જ હું આકર્ષાઈ હતી. એકવાર તો હું એની પાસે જઈને બેસી પણ ગઈ લાઈબ્રેરીમાં. પણ એણે મારી સામે પણ ના જોયું. પછી તો મેં એની પાછળ ઘણા ચક્કર લગાવ્યા. ત્યારે એકવાર સાયકલ મુકવાના પાર્કિંગમાં મોકો મળ્યો. હું એની પાસે જઈને ઉભી રહી. એ તો લોક ખોલીને જવાની ઉતાવળમાં હતો. મેં થોડું ગભરાઈને હિંમત એકઠી કરીને કહ્યું,

“હાઈ સુમિત...”

“હાઈ...” આવો ટૂંકો ઉત્તર આપી એ તો સાયકલ પર બેસી પણ ગયો.

“હું સુરોહી...”

“હા બોલો સુરોહી. શું કામ છે?”

“કંઈ નહી... બસ એમ જ...”

“બસ એમ જ?!....”

“હા. આપણે સાથે કોફી પી શકીએ?”

“આઈ એમ સોરી. પણ હું થોડી ઉતાવળમાં છું. મારે અહીંયાથી ‘પ્રેરણા’માં જવાનું છે. એકચ્યુલી હું ત્યાં વેઈટરનું કામ કરું છું. પાર્ટટાઈમ જોબ...”

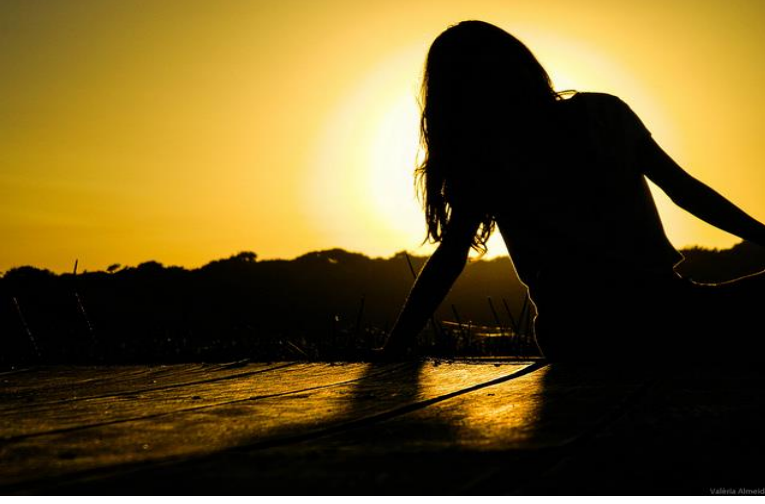
વેઈટરની જોબ કરે છે, એવું કહેવામાં પણ તેને સહેજ પણ નાનપ ના થઈ. એ ખુબ ગર્વથી બોલ્યો અને જતો રહ્યો. હું એના ‘ફ્લેટ’ ચહેરા પર વધુ ‘ફ્લેટ’ થઈ ગઈ.

એને હું પછી વારંવાર મળવા લાગી. બીજા બધા પ્રેમીઓ બાગ-બગીચાઓમાં સમય પસાર કરે સાથે, જ્યારે અમે લાઈબ્રેરીમાં જ પડ્યા રહેતા. એના પપ્પા મિલમાં સામાન્ય કામદાર હતા. ઘર માંડમાંડ પૂરું થતું. એટલે પોતાના ભણવાનો ખર્ચો એ જાતે જ ઉઠાવતો. આડાઅવળા જલસા એને એટલે જ પોસાતા નહી. એ પૈસાની કિંમત બરાબર સમજતો. હું પ્રમાણમાં સુખી ફેમિલીમાંથી હતી. હું ક્યારેક એની ફી ભરી દેવા માટે ઓફર મુક્તિ, તો એ માટે પણ ના પડતો. એ સ્કોલરશીપ પણ ના લેતો. એ કહેતો કે, “મારે જરૂર છે, એટલું હું ગમે એમ કમાઈ જ લઉં છું....”

મેં જ્યારે પપ્પાને એના વિશે વાત કરી, ત્યારે પપ્પાએ એના ફેમિલી-બેકગ્રાઉન્ડને જોઈને જ એને રીજેક્ટ કરી દીધો. મેં એમને સમજાવવાની ઘણી ટ્રાય કરી, પણ એ ના જ માન્યા. પછી આ જેનીશાના પપ્પા સાથે વાત ચાલી. એમના પપ્પાને બાપદાદાનો કાપડનો ધંધો હતો. કરોડોનું ટર્નઓવર હતું. પપ્પાને એ પસંદ આવી ગયો હતા. ને મેં કંઈ જોયા જાણ્યા વગર એમને હા પાડી દીધી. મારે આમેય હવે કરવા ખાતર જ લગ્ન કરવા હતા. જેનીશાના જન્મ પછી થોડી કળ વળી મને. હું એના માટે જ જીવવા લાગી.

પછી તો અમારે ધંધામાં ખોટ ગઈ અને અમે લગભગ સાવ રોડ પર આવી ગયા. માંડમાંડ ઘર ચાલે છે. હવે તો જેનીશા પણ સત્તર વર્ષની થઈ ગઈ છે, ને હું ચાલીસ વર્ષની.

હજી પંદર દિવસ પહેલા જ સુમિતનો કોલ આવેલો. ખબર નહી, ક્યાંથી નંબર લાવ્યો હશે મારો. મેં પણ કંઈ પડપૂછ ના કરી. કોલેજ પૂરી કરીને એ હોટેલ મેનેજમેન્ટનું ભણવા માટે લંડન ગયેલો અને અત્યારે તો ફેમસ ‘સુરોહી ગ્રુપ ઓફ હોટેલ્સ’નો એક માત્ર માલિક છે, એવું એણે ફોનમાં કીધેલું. જેનીશા સ્કૂલે અને એના પપ્પા કામ પર જતા રહ્યા પછી, હું એને મળવા ગઈ. એની જ એક હોટેલના ડીનર હોલમાં બેઠા અમે. એક વેઈટર પાણી આપી ગયો. કેટકેટલી ટેસ્ટી વાનગીઓ એણે ખાધી હશે, પણ હું એના માટે એના ફેવરીટ મોહનથાળનો

નાનકડો ડબ્બો લઇ ગયેલી, એ એણે આખો પૂરો કર્યો. એમાં મારો વાળ પણ રહી ગયેલો. એ ઉચો કરીને એ હસતા હસતા બોલ્યો...
 “ઓહો... દૂરદેશથી સુરોહીદેવીનો તાર આવેલો લાગે છે... જોઉં તો ખરો કે શું લખ્યું છે... લખ્યું છે, પ્રિય સુમિત. ભલે તું અત્યારે મોટી મોટી હોટેલોનો માલિક હોય, ઢગલો રૂપિયા કમાતો હોય; ભલે તે તારા ફર્મનું નામ પણ મારા નામ પર ‘સુરોહી’ રાખ્યું હોય; મારા પતિએ ભલે દેવાળું ફૂંકી દીધું હોય; ભલે તું મને પ્રેમ કરતો હોય, તું મને જ પ્રેમ કરતો હોય, ભલે તું મારી રાહ જોવાને જોવામાં કુંવારો જ... સોરી સોરી... વાંઢો રહ્યો હોય; ભલે હું અત્યારે પણ તને પહેલા જેટલો જ પ્રેમ કરતી હોય, ભલે હું તને ભૂલી ના શકી હોય; ભલે મારા પતિ સાથે હું પરાણે લાઈફ કાઢતી હોય, પણ હું તારી પાસે આવી શકું એમ નથી. કેમ કે, હું આદર્શ ભારતીય સ્ત્રી છું, ને આદર્શ ભારતીય નારી ભલે ગટરના ગંદા પાણીમાં ગુંગળાઈને મરી જાય, પણ એ એના લીધે કોઈની આબરૂના ધજાગરા નથી કરતી...”
 બોલતા બોલતા જ એ રડવા લાગ્યો. મેં એને થોડીવાર રડવા દીધો. થોડો શાંત થયો પછી મેં એને પાણી આપ્યું. એ બધું પાણી એકસાથે જ ગટગટાવી ગયો.

“સુમિત. તું સમજવાની કોશિશ કેમ નથી કરતો! તું પુરુષ છે. તું તારી રીતે તારી લાઈફમાં ગમે એવા ટફ ડીસીઝન લઈ શકે. તને કોઈ કહેવાવાળું નથી. મેં આ લગ્ન મારી મરજીથી નથી કરેલા. પણ હવે કરી લીધા છે, એ હકીકત છે. અરે હવે તો જેનીશા પણ છે. સાચું કહું તો, હવે હું તને ધીરેધીરે ભૂલતી જ જાઉં છું. લગભગ ભૂલી જ ગઈ હતી, પણ તારો કોલ આવ્યો, એમાં બધું બખેડાઈ ગયું...”

“તો જેનીશાને લઈને આવતી રે. મને કોઈ પ્રોબ્લેમ નથી...”

“તું સમજતો કેમ નથી?! હવે કંઈ થાય એમ નથી? ને મેં તને લગ્ન ના કરવાના સમ આપેલા? કરી લેવાય ને... હવે તું રહી રહીને મારો વાંક ના કાઢ. આમેય હું એક નથી, ઘણી છે મારા જેવી, જે આ રીતે શક્યતાના પૂલ બાંધીને સમય પસાર કરે છે. ઘણી એવી છે, જે વડીલોની આજ્ઞાનું માન રાખીને, પોતાના સપનાઓને કચડીને ગમે એમ લાઈફ પસાર કરી નાખે છે. હા. તારી વાત સાચી છે. અમને ભારતીય સ્ત્રીઓને માટે આબરૂ જ જિંદગી છે.... આઈ એમ સોરી સુમિત... રીયલી વેરી સોરી...”

સુમિતને મારા પર ગુસ્સો તો બહુ આવતો હશે, પણ એ કંઈ બોલ્યો નહીં. અમે એકબીજાને હવે ક્યારેય નહીં મળવાનું નક્કી કરી લીધું. પછી હું ઘરે આવતી રહી.

સાંજે જેનીશાના પખા આવ્યા. અમે જમવા બેઠા.

શાકનો પહેલો કોળીયો ભરતી વખતે જ એ તાડક્યા,

“ધ્યાન ક્યાં હોય છે તારું રસોઈ બનાવતી વખતે? તારા વાળ તો આડે ને આડે જ હોય.....”

હું કંઈ બોલી ના શકી. પછી ડરતા ડરતા જ મેં દાળમાં મીઠું અને શીરામાં ગળપણ ચેક કર્યું.

SHUT DOWN :

જીદ પ્રેમમાં જ હોય. સમાધાન તો લગ્નમાં હોય.

(શીર્ષક-પંક્તિ : અજ્ઞાત)

વરસાદ છેડછાડ કરે તારા અંગને,
રોકી બતાવ તું હવે એના ઉમંગને.
તું દરિયા જેટલું લખે લાંબુ લચક ભલે,
નાની ગઝલમાં હું લખું સઘળાં પ્રસંગને.

-નીલેશ પટેલ

ટ્રેઈનમાં ધમાચકડી મચી ચુકી હતી. કોલેજના ચાર વર્ષોમાં જે-જે પ્લાન્સ બનાવ્યા હતા એમાંનો એક પ્લાન એટલે મનાલી ટ્રેકીંગ. અને એ બસ હવે હાથવેતમાં હતો. બરાબર અગિયારને વીસની જમ્મુ-તવી એક્સપ્રેસ ઉપડું-ઉપડું હતી. અમે બધા ટ્રેઈનમાં અમારી સીટ પર ગોઠવાઈ ગયા હતા અને વાતોના વડા કરવાના પણ શરૂ થઈ ગયા હતા.

અમે બધા ત્યાં જઈને શું-શું કરશું એના પ્લાન ડિસ્કસ કરતા હતા અને આજુબાજુમાં કોણ-કોણ આવે છે એ પણ જોઈ રહ્યા હતા. અને એવામાં જ અંશની નજર એના પર પડી. અમારા કોઈનું ધ્યાન એ તરફ ગયું નહોતું કેમ કે અમારા માંથી બસ એ જ એવી રીતે બેસ્યો હતો કે કોઈ અમારી બર્થ આગળથી પસાર થાય તો એ જોઈ શકે. અમારી વાતો તો ચાલુ જ હતી પણ અંશની આંખો એ વાતોથી અળગી થઈ ચુકી હતી, એનું બસ ચાલેત તો એ ઉભો થઈને એક લટાર મારી જ આવેત કે એ હતી કોણ, પણ અમારા બધાના હોવાથી એની એવી કેહવાની હિંમત તો ચાલી ના શકે!

ટ્રેઈન ધીમે-ધીમે ગતિ પકડી રહી હતી અને ટ્રેઈનથી પણ વધારે અંશનું મન ફાસ્ટ ભાગી રહ્યું હતું. એને તો હજુ ટ્રેઈનમાં એને શોધવાની હતી. એને આકાશને કહ્યું ચાલને આપણે એક આંટો મારી આવીએ અને જેમ એણે ધાર્યું તું એમ જ આકાશ તરત જ આવવા માટે તૈયાર થઈ ગયો. અને જેવો એ બહાર જવા નીકળે છે અને એને એની આંખો પર વિશ્વાસ નથી આવતો, એ જેને શોધવા માટે નીકળે છે એની સીટ તો એની બાજુના જ કમ્પાર્ટમેન્ટમાં બરાબર એની સામે કોસમાં જ છે. આકાશને એ કહે છે કે એક કામ કરને દોસ્ત થોડી વાર રહીને જઈએ, આમપણ બધા સેટ થતા હશે અત્યારે, આપણે જઈશું તો મજા નહિ આવે. અને આકાશ એની વાત સાંભળી ફરી બેસી જાય છે અને અંશ પણ બરાબર પેલી દેખાય એમ એની સામે જ બેસી જાય છે. થોડી વાર ગ્રુપ જોડે ચર્ચામાં વળગે પણ એનું ધ્યાન તો એમાં જ છે કે કઈ રીતે વાત આગળ વધે, શું નામ છે, ક્યાંથી છે અને એવું કંઈ-કેટલુય ફાસ્ટ-ફોરવર્ડમાં એના દિમાગમાં ચાલતું હતું.

અંશે પ્લાન તો બનાવી જ નાખ્યો હતો કે પુરા દોઢ દિવસ ટ્રેઈનમાં કાઢવાના છે એટલે કોઈ બહાને વાત તો કરવી જ પડશે, મનમાં ને મનમાં અંતાક્ષરી વાળો, ચાર્જિંગ વાળો અને સાથે લાવેલો નાસ્તો શેર કરવા વાળો આઈડિયા વિચારી જ રાખ્યો હતો. બસ એનું એપ્લીકેશન ક્યારે અને કેમ કરવું એ જ જોવાનું હતું. અને આ બધી વાતો અને વિચારો વચ્ચે અંશનું “સ્ટેરીંગ” તો ચાલુ જ હતું. ૨-૩ વાર તો એ પણ જોતી હોય એના સામે એવું લાગ્યું એને, પણ કદાચ ભ્રમ હશે એમ સમજીને એણે આગળની સ્ટ્રેટેજી વિચારી. અને ધીમે-ધીમે બન્ને ગ્રુપમાં થોડી થોડી વાતચીત નો દોર શરૂ થયો. નાસ્તાની આપ-લે શરૂ થઈ, નજીકના જંકશન પર પાણીની બોટલ્સને ભરવા માટેની આપ-લે શરૂ થઈ.

થોડી વાતચીત પછી અંશને ખબર પડી કે એ પોતાના અંકલ-આંટી સાથે આવી છે અને બીજા એના કઝીન્સ છે. અને ગ્રુપમાં એક અંકલ જ ‘મેલ’ છે બાકી બધી જ ‘ગર્લ્સ’! આમ કરતા-કરતા રાત પણ પડી હતી અને એમાં અંદરો-અંદર વાતો શરૂ થઈ એ અંશને લાગ્યું કે આ ચાન્સ સારો છે. એન્ડ ફાઈનલી અંશને એનું નામ ખબર પડી, “આહના”! નામ સાંભળતા જ આમ હૃદયના ખૂણે-ખૂણે થી આહ, વાહ નીકળી આવે એવું નામ!

એ રાતે અંશે એની ડાયરીમાં એનું વર્ણન કર્યું, “એની આંખો જોઈને એવું લાગે કે એને કોઈક ની તરસ છે, શું ખબર મારી જ હોય? આછા બ્રાઉન રંગની આંખે આજે મને નવરંગો રંગી નાખ્યો છે. એકદમ ગોળાકાર ચેહરો, જાતે કરીને વ્હાલ ઉપજે એવો, પોન્ડ્સની એડમાં બુગલી-વુગલી બુગ કરે ને એવો જ અસ્સલ ફેસ, અને એના સાથે પેર માં મુક્યા હોય એવા નાનકડા એવા કાન અને નાક, અને મેઈન પાર્ટ તો હવે આવે છે અને એ છે એના હોઠ, આહા! કોઈ કુશળ શિલ્પીએ એકદમ નજાકતથી ઘડ્યા હોય ને એવા. આલુ-ટીક્કીને શેલો ફાય કરી હોયને કેવી ગોલ્ડન ચમક આવે એવી એના ચહેરાની ચમક. અને નાના બનમાં બાંધેલા એના સુંવાળા વાળ, હાથે યાર હું તો ફ્લેટ થઈ ગયો છું એના પર, ભગવાન, ઓ ઉપરવાળા કંઈક મેળ કરાવી આપ ને..!”

અને જાણે કે ઉપરવાળાએ અંશ માટે મેળ કરાવી દીધો હોય એમ બીજા દિવસે એને ખબર પડી કે એ પણ મનાલી ટ્રેકીંગમાં જ આવવાની છે અને એ પણ એની સાથે જ, એના તો જાણે રોમરોમમાં ખુશીયોના કુવારા છુટવા લાગ્યા. ટ્રેઈન તો આવી પહોચી અને બન્ને સાથે બીજા ૬૦ જણા પણ બસ દ્વારા મનાલી બેઝકેમ્પમાં પહોચ્યા. બસ પછી તો બન્ને રોજ મળવા લાગ્યા રોજ નવી વાતો, નવા એડવેન્ચર્સ, કેમ્પ-ફાયરમાં ગાયેલા ગીતો, સાથે હાથ પકડીને કરેલું ટ્રેકિંગ અને બીજું ઘણું-બધું. અને એમ કરતા-કરતા ટ્રેકિંગના દસ દિવસ ક્યાં જતા રહ્યા એની ખબર જ ના રહી બન્ને ને!

“તો શું પ્લાન છે હવે ઘરે જઈને?”, અંશે પોતાનો સામાન ટ્રેઈનમાં મુકતા-મુકતા આહનાને પૂછ્યું. “બસ, જે તમારો પ્લાન એ જ મારો પ્લાન!”, આહનાએ પણ એ જ લહેકાથી જવાબ આપ્યો. મન તો મળી જ ચુક્યા હતા, બસ પહેલ કોણ કરે એ જ જોવાનું હતું. બસ હવે એક જ દિવસ બાકી છે અને કોણ કોને કહેશે એ જ વાતનું રહસ્ય બન્ને વચ્ચે ઘોળાઈ રહ્યું હતું. બન્ને એકબીજાની સામે એ જ વાતે જોઈ રહ્યા હતા કે કઈ રીતે પ્રેમનો એકરાર કરવો? અંશ વિચારી રહ્યો હતો કે આટલું જલ્દી કહી દઈશ ને બાજી બગડી જશે તો, પણ કહીશ નહીં તો કાલે ઘર પણ આવી જશે, મનનું મનમાં જ રહી જશે! અને સામે પક્ષે આહના પણ એ જ વિચારતી હતી કે આટલો ફન-લવીંગ છોકરો છે, હાથમાંથી જવા તો ના જ દેવાય, કોને ખબર ભગવાને આના સાથે જ મારું ફ્યુચર લખ્યું હોય? આમ વિચારો કરતા-કરતા રાત પડી ગઈ, અંશે કંઈક વિચારી રાખ્યું હતું, એના માટે હવે આ રાત કતલ ની રાત હતી!

બધા થાકી-હારીને એકાદ વાગે લાંબા પડ્યા, આહના પણ ટ્રેઈનની સીટમાં આડી પડી પણ આજે એને ઊંઘ આવતી નહોતી, ઊંડે-ઊંડે એને પણ હતું કે આજે અંશ એને હમણાં જ કહી દેશે. અંશ એની સીટ પરથી ઉભો થયો, લાઈટ્સ બંધ હોવાને કારણે ખાલી દૂરની વોશરૂમની લાઈટ્સનો જ હળવો પ્રકાશ આવી રહ્યો હતો. અંશ ધીમે પગલે આહના પાસે પહોંચ્યો અને હળવેકથી એના કાનમાં કહ્યું, “આઈ લવ યુ!” અને આહનાએ એવું સાંભળ્યું પણ ખરા પણ એ સહેજ અંગડાઈ લઈને પડખું ફરીને સુઈ ગઈ, અંશને હેરાન કરવા માટે જ! અંશે ફરીથી નજીક જઈને આઈ લવ યુ કીધું પણ આહનાને તો મજા આવતી હતી એને હેરાન કરવાની, આખરે એ ઉદાસ થઈ ટ્રેઈનના દરવાજા પાસે જઈને ઉભો રહ્યો. એક તો ખાલી રાત ઉપરથી બધા સુતા હોય અને ટ્રેઈનનો અવાજ એનું દુઃખ ઓર વધારી રહ્યા હતા.

અને અચાનકથી એને એના શરીર પર કંઈ ફીલ થાય છે. એ પાછળ ફરીને જોવું જોવા જાય છે એવી આહના એને કસીને “હગ” કરી લે છે અને પછી એના સામું જોઈને કહે છે, “કયું રે મેરે દેવદાસ, નારાઝ હો ગયા? આટલું કહીને હસી પડે છે અને કહે છે, “અંશ આઈ લવ યુ ટૂ, આઈ લવ યુ, આઈ લવ યુ સો મચ...!!”

અને ટ્રેઈનનો અવાજ અચાનકથી કોઈ સુમધુર સુર રેલાવતો હોય એવો થઈ જાય છે. ટ્રેઈનના બે સ્ટેશન વચ્ચેનું અંતર ઘણું હતું હજી, પણ બે “હૈયા” વચ્ચેનું અંતર સાવ ઘટી ગયું હતું!!!

પ્રેમ-અભિષેક :

ફૂલ અને શમણાંની વચ્ચે, હું ઉભો છું તું ઉભી છે.

વરસો ને હમણાંની વચ્ચે, હું ઉભો છું તું ઉભી છે.

શબ્દ અને આ સુરની વચ્ચે, કાંઠા ને આ પુરની વચ્ચે,

નહિવત અને ઘણાંની વચ્ચે, હું ઉભો છું તું ઉભી છે.

-હર્ષ બ્રહ્મભટ્ટ

આજનો યુવાન અને મોબાઈલ

તીર્થ ગજજર

આજે એટલો સંબંધ છે આપણી વચ્ચે, કે
તકલીફ તને થાય તો આંખ મારી પણ ભીની થાય છે...

આ શબ્દો કોઈ પ્રેમી એની પ્રેમિકાને નથી કે'તો પણ આજ-કાલનું ધગધગતું લોહી પોતાના કરતા પણ સ્માર્ટ થઈ ગયેલા સાડા પાંચ/છ ઇંચ સ્ક્રીન વાળા મોબાઈલને કહે છે. કારણ કે એના વિના જીવી નથી શકતા. શરૂઆત SMSથી થઈ પછી INTERNET અને ત્યારબાદ SOCIAL MEDIA. આટલું ઓછું હતું ત્યાં સ્માર્ટ ફોન નો આ ધરતી પર જન્મ થયો. પછી તો શું ? જેમ કૃષ્ણ જન્મ વખતે ચારે બાજુ મેઘ તાંડવ ચાલી રહ્યું હતું તેવી જ રીતે એક પછી એક અલગ અલગ કંપનીઓ બજારમાં આવી ને યેન કેન પ્રકારે માણસને, ખાસ કરીને યુવાનોને મોબાઈલ લેવા માટે લલચાવ્યા (આપણે લલચાયા પણ ખરી) અને મોબાઈલ જગતનું આખું MARKET ફરી ગયું. કંપનીઓએ અઢળક કમાણી કરી, અને હજી કરી રહી છે.

આજે પરીણામ એવું આવ્યું છે કે આપણે એક સેકન્ડ પણ મોબાઈલ ને દૂર રાખી નથી શકતા. એમાય ૨૪*૭*૩૬૫ ઇન્ટરનેટના અતિરેક ઉપયોગ સાથે સોશ્યલ મિડિયા તો ખરું જ ! ભારતમાં ૬૫% POPULATION યુવાન છે મતલબ એ ધારે તો ભારતને વિશ્વ ફલક પર સૌથી ટોચ પર ઉભું કરી શકે છે પણ એમાંથી મોટા ભાગના લોકોનો સમય મોબાઈલ ખાઈ જાય છે. કોઈ ચાઇનીઝ કંપની દ્વારા બનાવેલી પત્તાની ગેમ (ઓનલાઇન જૂગાર પણ કહી શકાય) એટલી ચાલી કે એને કારણે ભારતીય અર્થતંત્ર માં ૦.૭% ની ખોટ આવી.(આ ખોટ આપણે ભરવાની કે CHINA ભરશે ?). જોકે આ પત્તાની ગેમ ને કારણે એક પ્રકારનો પોઇન્ટ વેચવાનો યુવાનોમા ધંધો પણ ચાલુ થયેલો. બીજી એક ગેમ છે કિલ્લો બનાવવાની જેમાં સમય સમય પર એટેક કરવો પડે છે એની અસર એટલી હદે થઈ કે લોકો અગત્ય ના કામ ભૂલી ને એલાર્મ સેટ કરીને પણ એટેક કરતા થઈ ગયા. સવારે જાગીને સૌથી પેલા તો “જય શ્રી કૃષ્ણ” કહેવાને બદલે મોબાઈલ પર નોટીફિકેશન ચેક કરતા એ યુવાનના મગજમાં મોબાઈલ નામના ભૂત એ ઘર કરી લીધું છે એને દૂર કરી શકે તે માટેના કિમિયાની ટૂંક સમયમાં જ જરૂર પડવાની.

થોડા સમય પહેલા વાંચેલી એક ઘરડાં દંપતિની વાત યાદ આવે છે. વાત એ સમયની છે જ્યારે લોકો ને ખબર જ નહતી કે મોબાઈલ શું છે.?

ચશ્મા સાફ કરતાં એ વૃદ્ધ પત્નીને કહ્યું : આપણા સમયે મોબાઈલ ન હતા...!!

હા પણ, બરાબર પાંચ ને પંચાવને હું દરવાજે પાણીનો ઝાસ ભરીને આવું ને તમે આવતા...

હા, મેં ત્રીસ વરસ નોકરી કરી, પણ એ નથી સમજી શક્યો કે..હું આવતો એટલે તું પાણી લઈને આવતી કે તું પાણી લઈને આવતી એટલે હું આવતો...??

હા યાદ છે, તમે રિટાયર થયા તે પહેલાં તમને ડાયાબિટીસ ન હતો, હું જ્યારે તમને ભાવતી ખીર બનાવતી ત્યારે તમે કહેતા કે આજે બપોરે જ ઓફીસમાં વિચાર આવેલો કે આજે ખીર ખાવી છે....

હા ખરેખર, મને ઓફીસથી આવતાં જે વિચાર આવતો એ ઘરે આવીને જોઉં તો અમલમાં જ હોય....

અને યાદ છે, હું પ્રથમ પ્રસુતીએ મારા પિયર હતી, અને દુઃખાવો ઉપડ્યો, મને થયું તમે અત્યારે હોત તો કેટલું સારું... અને કલાકમાં તો હું જાણે સ્વપ્ન જોતી હોઉં એમ તમે આવી ગયા....

હા, એ દિવસે મને એમ જ થયું લાવ જસ્ટ આંટો મારી આવું...ખ્યાલ છે..?? તમે મારી આંખોમાં જોઈ કવિતાની બે લીટી બોલતા...!!

હા, અને તું શરમાઈને આંખો ઢાળી દેતી, એને હું કવિતાની “લાઇક” સમજતો...!!

અને હા, હું બપોરે ચા બનાવતાં સહેજ દાઝેલી,

તમે સાંજે આવ્યા અને ખીસામાંથી બર્નોલ ટ્યુબ કાઢીને મને કહેલું કે લે આને કબાટમાં મુક...
 હા, આગલા દિવસે જ ફ્લેક્સમાં ખાલી થયેલી ટ્યુબ જોઈ એટલે ક્યારેક કામ લાગે એમ વિચારીને લાવેલો...
 તમે કહો કે આજે છુટવાના સમયે ઓફીસ આવજે આપણે મુવી જોઈ બહાર જમીને આવીશું પાછા...
 હા, અને તું આવતી ત્યારે બપોરે ઓફીસની રીસેસમાં આંખો બંધ કરી મેં વિચાર્યું હોય એજ સાડી પહેરીને તું આવતી...
 (પાસે જઈ હાથ પકડીને)
 હા .. આપણાં સમયમાં મોબાઈલ ન હતા...!!
 સાચી વાત છે...
 પણ.. આપણે બે હતા...!!
 હા, આજે દીકરો અને એની વહુ એક મેકની જોડે હોય છે...
 પણ .... એમને ....
 વાત નહિ, વોટ્સએપ થાય છે, એમને હુંફ નહિ, ટેગ થાય છે, સંવાદ નહિ, કમેન્ટ થાય છે, લવ નહિ, લાઇક થાય છે, મીઠો કજીયો નહિ,
 અનફ્રેન્ડ થાય છે,
 છોડ બધી માથાકુટ...
 હવે આપણે વાઇબ્રન્ટ મોડ પર છીએ,, અને આપણી બેટરી પણ એક કાપો રહી છે.....
 ક્યાં ચાલી....?
 "ચા બનાવવા..." અરે, હું તને કહેવા જ જતો હતો કે ચા બનાવ...
 હા ... હજું હું કવરેજમાં જ છું, અને મેસેજ પણ આવે છે...!!
 (બન્ને હસી ને...) હા પણ, આપણાં સમયમાં મોબાઈલ નહોતા. . .!!
 આ વાત-ચીત પરથી એટલો તો અંદાજ લગાવી શકાય કે ત્યારે ડિપ્રેશન પણ ક્યાંક જ જોવા મળતુ હશે. જે આજકાલ ના મોટા ભાગના લોકોની સમસ્યા થઈ ગઈ છે.

આપણાં માંથી મોટાભાગના પાસે મોબાઇલ લગભગ કોલેજ માં આવ્યા ત્યારથી જ આવ્યો હશે. એ પણ સ્માર્ટ નહિ હો.. જસ્ટ રીમેમ્બર ઘેટ ટાઇમ, વેકેશન પડે એટલે ચોર ના માથાની જેમ આમ-તેમ રખડવાનું, થપ્પોદાવ, સંતાફકડી, સાતતાળી, પક્કડમ પટ્ટી, ડબ્બા ઇસ્પાઇસ, લખોટી રમવાનું, ભમરડા ફેરવવાનું. અમારે સૌરાષ્ટ્રમાં ભમરડા ને “ગરિયો” કહે. બહુ ઓછા લોકોએ આ ગરિયા ફેરવ્યા હશે, જેણે ફેરવ્યા હશે એમને યાદ હશે. જેમાનો એક આ લેખવૈયો પણ છે. આપણે દસમાં ધોરણનું એ વેકેશન યાદ કરીએ તેની મજા જ અલગ હતી આખો દિવસ સોસાયટીમાં મિત્રોની સાથે સાચકલ ફેરવાની, આખું વર્ષ યાદી (આજે એ વિશલીસ્ટ તરીકે ઓળખાઈ છે) બનાવી રાખેલી હોય એ પૂરી કરવાની, સૌથી વધુ મજા તો ત્યારે આવતી જ્યારે ખરા બપોરે, તડકા જેવું પણ કંઈ છે એ ભૂલી જઈ ને ક્રિકેટ રમવાની, ભાઇબંધો સાથે થતો મીઠો ઝઘડો જે આજે પણ બાળક બનવા મજબૂર કરે છે. બીજી તો અઢળક રમતો છે જે કદાચ આજના અમૂક યુવાનો ને ખબર પણ નહિ હોય. એટલે જ તે પોતાની લાગણીઓને (ઇમોજીસ) ચેટ બોક્સમાં ઠાલવતો થઈ ગયો છે. એ યુવાન શું જાણે કે કોઈના ખભે માથું રાખીને રોવાથી હૈયાનો ભાર કેટલો હળવો થાય છે. કોઈ ભાઇબંધ ના વાંસા પર કે માથે ટાપલી મારી ને બીજા તરફ ઇશારો કરી ને છટકી જવું એ બધાને કેટલા ખૂશ કરે છે.

આજકાલ બધા મિત્રો ભેગા તો થાય છે પણ એમાના અમૂક જ વાતો કરતા જોવા મળે બાકી બધા તો ચેટીંગ મા જ વ્યસ્ત હોય છે(વર્ચ્યુઅલ ગ્રુપમાં), રાતે મોડે સુધી મોબાઇલ પર મેસેજીસ કરવા અથવા તો ચેટએપ્ પર આવેલા ફોરવર્ડેડ મેસેજ ને દીન દુઃખીયાની સેવા સમજી ફોરવર્ડ કરવામાં ઉંઘ પૂરી થતી નથી. અપૂરતી ઉંઘ આખો દિવસ બગાડે પછી નમાલાની જેમ એ કોલેજમાં લેકચર ભર્યા કરે. અને કહી કે “ભાઈ! મોબાઇલ સિવાય ની પણ દુનિયા હજી આ દુનિયામાં આવેલી છે”. વ્યસન મૂક્તિની શિબિરોમાં જેમ માણસને વ્યસનથી દૂર રાખી ને એની ટેવ ભૂલાવી દેવામાં આવે છે તેવી જ રીતે મોબાઇલનું વ્યસન દૂર કરવાની શિબિર પણ શરૂ કરવાની જરૂર છે. વાત મોબાઇલનો ઉપયોગ ન કરવાની નથી પણ કેવી રીતે કરવો તે છે. જો ટેકનોલોજીને મિત્ર બનાવીને ઉપયોગ કરીશું તો એજ સફળતા મેળવવામાં ઉપયોગી થઈ શકે છે. મોબાઇલ ને કોઈ વ્યસની ની જેમ વપરાશ મા લઈએ તો એનું પરીણામ સારું નહિ આવે. અને જે પેઢી નું નિર્માણ થશે એ તકલાદી હશે. હવે જે દેશના પાયા જ નબળા હોય એ દેશ વિશ્વગુરુ કેવી રીતે બની શકે ?

છેલ્લું ટપકું -

“માણસ મોબાઇલ ચલાવે છે કે, મોબાઇલ માણસ ને?

- ક્ષયુજન છે.”

દિલ વગરનો દર્દી

વિવેક ચુડાસમા

મહીનાની શરૂઆતથી જ બધા ઘરો જાણે છાવણીમાં ફેરવાઈ ગયા હોય એમ લાગતું હતું. કારણ રીઝલ્ટ. ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ બોર્ડ નું રીઝલ્ટ આવવાનું હતું. બધાના મગજમાં જાણે એક જ સવાલ કે , "કેટલા ટકા આવશે?" ....વિદ્યાર્થીઓ પર મમ્મી પપ્પાનું એટલું બધું પ્રેસર હોય કે અમુક વિદ્યાર્થીઓ પોતાના જીવન પર રીઝલ્ટ પહલા જ ફેઈલ નું બોર્ડ લગાવી દેતા હોય છે. દર વર્ષ ની જેમ આ વર્ષે પણ અનેક વિદ્યાર્થીઓ એ પોતાના જીવન ને આત્મહત્યા કરી ટૂંકાવી દીધું.

રીઝલ્ટ ના દિવસે પણ બાળક એટલું જ ટેન્સનમાં હોય છે જેટલા એમના મમ્મી પપ્પા. રીઝલ્ટ આવ્યું નહીં કે તરત જ મમ્મી પપ્પા તૈયાર જ હોય જાણે એમણે પહેલે થી જ બધું નક્કી કરી દીધું હોય , " ચાલ , હવે તારે આ લાઈન માં જવાનું છે .....તારે આ જ ભણવાનું છે.....તારે આ બનવાનું છે...હવે તૈયારી કરવા માંડ. " બિચારો બાળક હજી હમણા જ પરીક્ષા ના ટેશનમાંથી બહાર આવ્યો છે ને રીઝલ્ટ આવી ગયું છે .....એને જરા શ્વાસ તો લેવા દો.....જાણે અત્યારના મમ્મી પપ્પા .....સમાજમાં દેખાડવા માટે કે મારો બાળક કેટલો હોશિયાર છે .....એ માટે એ નાજુક બાળક ને ટકા કાઢવાનું મશીન સમજતા હોય એમ લાગે છે.

અમુક મમ્મી પપ્પા તો ત્યાં સુધી બોલે કે , "મારે તો આને ડોક્ટર જ બનાવાનો છે....મારાને તો મશીન ગમે છે.....તો મારાને તો હું એન્જનીયરીંગ કરાવી એન્જનીયર બનાવીશ...." ....ના જાણે કેટકેટલાંય સપના ધોળા દિવસે જોવે. પરંતુ તેઓ કદી એ બાળક ને શાંતિ થી બેસાડીને એમ નથી પૂછતા કે , " બોલ બેટા !!! કેવું રીઝલ્ટ આવ્યું ?? .....તને ગમ્યું ???.....તને સંતોષ તો છે ને રીઝલ્ટથી ???.....અને હવે તે શું વિચાર્યું છે કે તું આગળ શું કરવા માંગીશ.....???" આવા પ્રશ્નો ક્યારેય મમ્મી પપ્પા પૂછતા નથી....બહુ ઓછા મમ્મી પપ્પા આવા પ્રશ્નો બાળકને પૂછે છે. સૌથી મોટો ગેરફાયદો આમાં એ છે કે દરેક બાળકમાં કંઈક ને કંઈક નવીનતા .....ટેલેન્ટ હોય છે એ દબાય જાય છે ....અને પરિણામે ભવિષ્યમાં દેશને એક અણમોલ રતન મળતા મળતા ક્યાંક અંધારામાં ખોવાઈ જાય છે.

બાળકને જે વિષયમાં રસ હોય એની પાછળ એને દોડવા દો.....મથવા દો ....એના ટેલેન્ટ ને દબાવશો નહીં....એના ઉપર ધ્યાન રાખો....એ જે કરે છે એ બરાબર કરે છે ને ?? એમાં એનું ભવિષ્ય ઉજ્જવળ હશે ને ??? સાડું હશે ને ??? આવા પ્રશ્નો ના જવાબ મમ્મી પપ્પા એ મેળવવાના હોય અને જો તમને લાગે કે મારા બાળકે ખોટો નિર્ણય લીધો છે તો તમે એને એમ ના કહેતા કે , " તારે આ તો નથી જ કરવાનું ....આમાં કંઈ જ નથી ...હું જે કહીશ હવે તારે એ જ ભણવું પડશે તારે " . આમ બાળક ક્યારેય નહીં માને .....આ બધું બોલ્યા કરતા એને શાંતિ થી બેસાડીને સમજાવવો પડે. બાળક છે એને સમજાવશો તો જ સમજશે નહીંતર તમે બળજબરીથી એના પર બધું તમારું જ કહ્યું થોપશો તો બાળક ક્યારેય નહીં માને અને તમને પણ અને બાળક ને પણ અે કરવામાં મજા નહીં આવે. તમે જો એવું કર્યું કે તારે આ જ ભણવાનું છે તો શું થશે ??? નો ડાઉટ , એ એકસમય ભણી પણ જશે પછી શું ?? એનું મન માનશે ખરું ??? અને અંતે માત્ર નિરાશા અને નિષ્ફળતા....તો પછી આ કરવાનો મતલબ શું શાંતિ થી વિચારજો....!!

બીજો સૌથી મોટો અને ભયાનક પ્રશ્ન છે ડિપ્રેશન. રીઝલ્ટ આવે એટલે ધાર્યા કરતા ઓછું પરિણામ મળે એટલે વિદ્યાર્થીઓ ડિપ્રેશનમાં સરી પડે છે. કારણ એને સપોર્ટ નથી મળતો ...જેને જુઓ તે એક જ પ્રશ્ન પૂછે , "કેમ આટલા જ આવ્યા?? ...મહેનત નહોતી કરી ???.....કે પછી બીજે ધ્યાન હતું ??? " કેટલા બધા પ્રશ્નો !!! રીઝલ્ટ જે પણ આવે તે આપણે અને વિદ્યાર્થીઓએ એ સ્વીકારવું જ રહ્યું. રીઝલ્ટ ને લીધે બાળક પર પ્રેશર કરતા એ મમ્મી પપ્પા ને કદાચ ખ્યાલ પણ નહીં હોય કે

તેમના લાડકા કે લાડકી એ કેટલી મહેનત કરી હશે ત્યારે એ ત્યાં સુધી પહોંચ્યું હશે.

ઘણા મમ્મી પપ્પા તો સમાજને જાણે બાળક કરતા વધારે માન આપતા હોય એમ લાગે.....કંઈક પણ હોય એટલે તરત સમાજમાં કેવું લાગશે....કોઈ શું કહેશે.....તમે સમાજને મારો ગોળી ....બીજા શું વિચારે બોલે છે .....બોલવા દો એમને ક્યાં સુધી બોલશે??...સમાજને કારણે બાળકને દોષ શું કામ આપો છો ???..આને કારણે પછી બાળક એકલું પડે. બાળક વિચારે મારા મમ્મી પપ્પા જ મને સાથ નહીં આપતા તો બીજાની શું આશા.....અને અંતે એકાંત પસંદ કરી એકલવાયું થાય અને પછી રીઝલ્ટ આવે ડિપ્રેશન.....!!

આજે જે રોગ સૌથી વધારે પ્રમાણમાં હોય તો એ છે ડિપ્રેશન અને એમાંપણ સૌથી વધારે ટીનએજર્સમાં હોય છે. જો આ અવસ્થામાં બાળક પર પૂરતું ધ્યાન ન આપ્યું તો સો ટકા તમારો બાળક પન ડિપ્રેશનનો શિકાર બની શકે છે. હવે મમ્મી પપ્પા એ ભલે ગમે તેટલી વ્યસ્તતા હોય તો પણ સમય કાઢી બાળક સાથે ચર્ચા કરતા શિખવું જ રહ્યું. એમાં અમુક મમ્મી પપ્પા તો એટલા બધા બીઝી હોય કે એમનો બાળક શું કરે છે એનોય ખ્યાલ ન હોય...!! બોલો , કેટલી બેદરકારી.....!! પછી પાછાં એ જ મમ્મી પપ્પા ફરિયાદ કરે કે મારો છોકરો કે છોકરી મારું કહ્યું માનતો જ નથી....પણ ક્યાંથી માને તમે એને સમજવાનો પ્રયત્ન જ નથી કર્યો ને.....!! કોઈ પણ મુશ્કેલીમાં મમ્મી પપ્પા કરતા સચી સલાહ કોઈ ના આપી શકે. તો બાળક સલાહ માંગે ક્યારે જ્યારે તમે એની સાથે કનેક્ટેડ હોય ત્યારે....તો સમય કાઢી બાળક ને સમજો.

અંતે આખા લેખનો સાર એટલો કે , બાળક હજું ખીલતું નાજુક ફૂલ છે. એના વિચારોને કેવી રીતે જાણવા , કેવી રીતે સુધારવા , બાળક તમારી સાથે બધું જ શેર કરી શકે એવું કેવી રીતે બનાવવું બધું જ તમારા હાથમાં છે.માત્ર અડધો કલાક બાળક પાસે બેસવું અને હુંફાળી ચર્ચા કરવી જેથી બાળક તમારું કહ્યું માનશે અને તમને સમજી પણ શકશે. એ સમજશે કે તમે કેટલી મહેનત કરો છો એના માટે જેથી તમારે થોડી ઓછી મહેનત કરવી પડશે. અંતે એટલું જ કે બાળક ડિપ્રેશનમાં ના આવે એટલે એની પ્રવૃત્તિઓ પર ધ્યાન રાખવું એને રસ હોય એ કામ કરવા દેવું.....મમ્મી પપ્પા એ બાળક ની ફરતે વાળ બનીને રહેવું જેથી એ ક્યાંય ખોટા રસ્તે ના ચડે અને એને પડવાનો પણ ભય ના રહે.

બસ....આ વાત સમજાય જાય એટલે ડિપ્રેશન તો ના જ આવે અને કેટલાય બાળકો "દિલ વગરના દર્દી" બનતા અટકે.....!!

Crunchy-Techs

હેમાંગ લાખાણી

ઈંટરનેટની આ ગજબ દુનિયામાં એટલા તો સંસોધનો થઈ ગયા છે કે એનો ટ્રેક રાખવો થોડો મુશ્કેલ તો છે. રોજ રોજ થતા ઇનોવેશન અને ઇન્વેન્શન એ આપડી દુનિયા એટલી ઝડપી બનાવી દીધી છે કે આપડે ઘરે બેઠા જ બધું કરી શકીએ છીએ. હવે આ ઇનોવેશન અને ઇન્વેન્શન સરખા લાગતા બંને શબ્દ ખરેખર બહુ જુદી વ્યાખ્યા ધરાવે છે. ઇનોવેશનનો અર્થ આવો થાય કે જે પેહેલે થી જ હોય અને તેને ટેકનોલોજીની મદદથી વધુ સારું બનાવવું. ઉદાહરણ તરીકે, ડેટીંગનો આઈડીયા કઈ નવો તો છે નઈ. પરંતુ તેને ટીન્ડર જેવી એપ્લિકેશનની મદદથી ઓનલાઈન લઈ આવું એક ઇનોવેશન થયું ગણાય. ઇન્વેન્શન એટલે જેની માત્ર કલ્પના જ કરી શકીએ એ વસ્તુને અસ્તિત્વમાં લાવવી. ઉદાહરણ તરીકે, વિમાન(એરોપ્લેન)ની શોધ એ ઇન્વેન્શન ગણી શકાય.

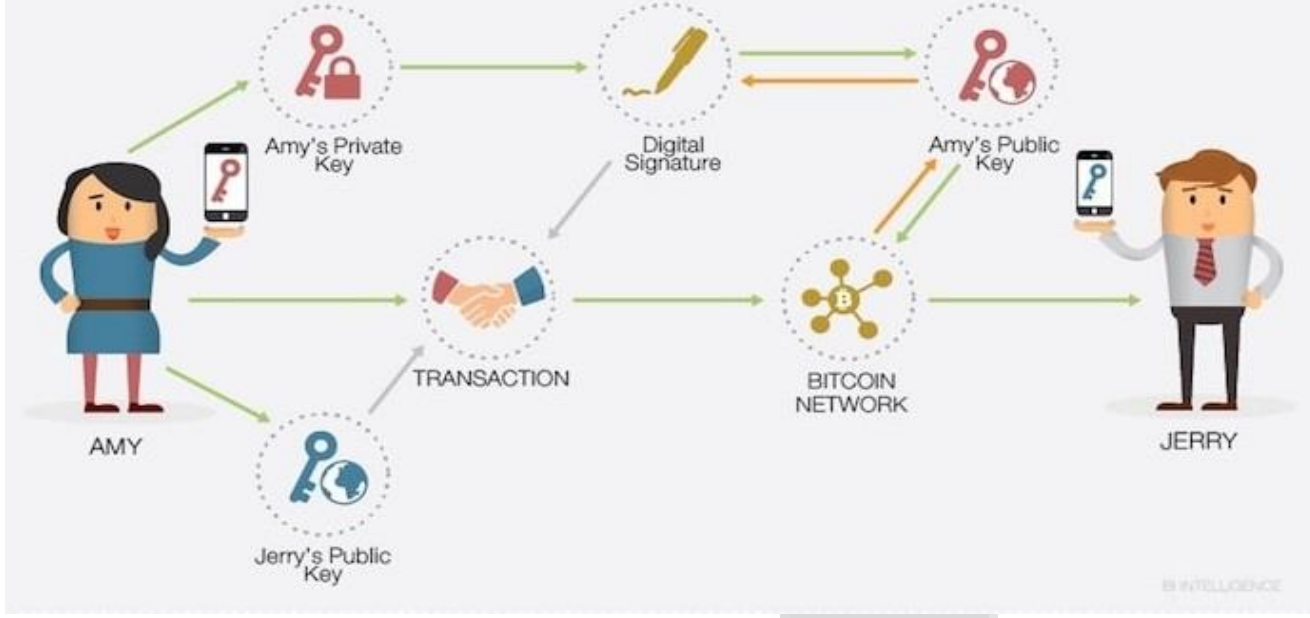
આજે એક ખુબ જ રસપ્રદ અને તાજેતરમાં ચર્ચાસ્પદ ઇનોવેશન વિશે જાણી લઈએ. હમણાં જ ભારત દેશની ઈકોનોમીમાં ખળભળાટ મચાવતો નિર્ણય આપડા માનનીય પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી એ લીધો (પેલો ડીમોનીટાઇઝેશન વાળો) એ તો બધા જાણે જ છે. આપડાને એ પણ ખબર પડી ગઈ કે આપડું મની નેટવર્ક ટ્રેસેબલ છે. આજે એવા મની નેટવર્કની વાત કરવી છે જે અન્ટ્રેસેબલ કેહવાય છે. આપણા માંથી ઘણા બધા આની વિશે થોડી ઘણી માહિતી તો ધરાવતા જ હશે. જો ના જાણતા હોવ તો પણ નામ તો સાંભળ્યું જ હશે. જીહા, આજે વાત કરવાનો છું Bitcoins વિશે.

આ લેખમાં તમે જાણશો કે Bitcoinsની શરૂઆત ક્યાંથી થઈ અને તે કેવી રીતે કામ કરે છે. ખરેખર જોવા જઈએ તો Bitcoins એ ક્રીપ્ટોકરન્સી છે. થોડો ટેકનીકલ લાગતો આ શબ્દનો અર્થ થાય કે, એવી કરન્સી જે ગુપ્તકોડ (સાઈફર) ની મદદથી સુરક્ષિત છે. Bitcoins ની શરૂઆત ઈ.સ. ૨૦૦૯ માં એક ઓપનસોર્સ સોફ્ટવેર તરીકે થઈ. ઓપનસોર્સ એટલે ગમે તે વ્યક્તિ તેમાં પોતાના નોલેજ થી જરૂરી ડેવલોપમેન્ટ કરી સકે અને તે પણ ફ્રી માં વાપરી સકે. Bitcoins એ ડિજિટલ પેમેન્ટ સીસ્ટમ છે. તેના શોધક Satoshi Nakamoto છે. પરંતુ આ એક સોફ્ટવેર પ્રોગ્રામર કે પછી પ્રોગ્રામર નું ગ્રુપ છે. જો કે આજ સુધી માત્ર નામ જ ખબર છે. પરંતુ Bitcoins પાછળ કોણ છે એની માહિતી કોઈ ની પાસે નથી. કેટલાક લોકો ની ધારણા પ્રમાણે સેમસંગ (Samsung), તોશીબા(Toshiba), નાકામીચી(Nakamichi) અને મોટોરોલા(Motorola) એ ભેગા મળી ને Bitcoins ની શોધ કરી છે. પરંતુ તથ્ય શું છે એ તો હજુ સુધી કોયડો જ છે.

હવે આ Bitcoins કામ કેવી રીતે કરે છે? આ સીસ્ટમ peer to peer છે. મતલબ કે જે ટ્રાન્સેક્સન થાય છે એ બે યુસર વચ્ચે સીધું જ થાય છે. એમાં કોઈ ત્રીજી વ્યક્તિ કે મધ્યસ્થી સંસ્થા નથી. હાલ માં એક Bitcoin ની કિંમત \$૨૦૦૦ (યુએસ ડોલર) છે. જે વધ ઘટ થયા રાખે છે. પરંતુ તમે Bitcoins નો અમુક ભાગ (ફેકશન) પણ ખરીદી શકો છો અને વેચી પણ શકો છો. ચાલો આ Bitcoin ક્યાંથી ખરીદી શકાય અને કેવી રીતે ટ્રાન્સેક્ટ થાય છે એ એક ઉદાહરણ દ્વારા સમજીએ. ધારો કે તમે \$૧૦૦૦૦ ના Bitcoins ખરીદ્યા (હવે ધરવા માં આપડું શું જાય છે?). આ Bitcoins તમે જુદી જુદી એપ્સ જેવી કે Coinbase (યુએસ માં) અને Zebpay (ભારત માં) મારફતે માત્ર થોડાક જ સ્ટેપ્સ માં ખરીદી શકો છો અને તેમાં જ વેચી પણ શકો છો.

તમારા Bitcoins તમારા wallet માં સ્ટોર હોય છે જેની એક કી પેર હોય છે. એક public key કેહવાય છે અને બીજી private key. સાદી ભાષા માં wallet બેંક ના લોકર ની જેમ કામ કરે છે. જેની એક ચાવી બેંક વાળા પાસે(Public key) અને એક આપડી પાસે(Private key) હોય છે. એવી જ રીતે અહિયાં સીસ્ટમ માં બધા જ યુસર ની public key એક public ledger (એક રોજમેળ જેવું) માં સ્ટોર હોય છે. કોઈ પણ યુસર એ રજીસ્ટર જોઈ સકે છે અને સીસ્ટમ માં રહેલા બીજા બધા જ યુસર નો આઈડી(public key) પણ જોઈ શકે છે. Private key એક પાસવર્ડ તરીકે કામ કરે છે જે તમારે ગુપ્ત રાખવો પડે, નહીતર તમારા Bitcoinsકોઈ ચોરી પણ શકે છે. હવે Bitcoins નું ટ્રાન્સેક્સન કઈ રીતે થાય છે એ એક ફિગર દ્વારા સમજીએ.

THE ANATOMY OF A BITCOIN TRANSACTION

અહિયાં એમી ને Bitcoins જેરી ને ટ્રાન્સફર કરવા છે. એના માટે જેરી ની public key જોઈશે કેમકે તે આઈડી પર તમે ટ્રાન્સફર કરવાના છો. એ public key તમારે સીધી જેરી પાસે થી મેળવી શકો છો અથવા તમારે રજીસ્ટર માંથી ગોતવાની તસ્દી લેવી પડશે. તમારા Bitcoins ને તમારે ટ્રાન્સેક્શન સીસ્ટમ માં ડીજીટલ સિગ્નેચર કરી મોકલવાના હોય છે. જેવા તમે મોકલો કે તરત એ blockchain કેહવાતી એક પ્રોસેસ માંથી પસાર થાય છે. જે Bitcoins નું સંપૂર્ણ ટ્રાન્સેક્શન થાય તેની પુરતી તકેદારી રાખે છે. એનો મતલબ એમ થયો કે દરેક Bitcoin ક્યાંથી ક્યાં જાય છે એની બધી જ માહિતી ટ્રેસેબલ છે અને એ રજીસ્ટર માં સ્ટોર પણ છે. હા, તમારી બીજી કોઈ આઈડેન્ટિટી નહિ પરંતુ તમારી public key અથવા wallet નું આઈડી જ લોકો જાણી શકે છે. ગુપ્ત માહિતી ને લીધે Bitcoins નો ઉપયોગ ગેર કાનૂની ધંધા માટે જેમકે ડ્રગ્સ નો વેપાર અને હેકિંગ માટે બોહળા પ્રમાણ માં થઈ રહ્યો છે. આ આખી સીસ્ટમ ડિસેન્ટ્રલાઈઝ છે. એના પર કોઈ પણ જાત ની ઓથોરિટી કે સરકાર ની દેખરેખ નથી. એટલા માટે લોકો ની નજર આ વિશ્વ સ્વીકૃત ચલણ પર છે જે ધંધા માટે ના બધા જ દરવાજા કોઈ અડચણ વિના ખોલી નાખે છે.

આ બધી જ પ્રોસેસ કહી અ માત્ર જાણ પુરતી છે. ખરેખર જે ફિગર તમને બતાવી એ તમારી સમજણ માટે છે. બાકી તમારે એપ્લિકેશન માં લોગઈન કરી તમારી માહિતી આપો અને બેંક ડીટેલ આપો જેથી તમારી આઈડી બનશે અને તમે ખુબ જ સરળ રીતે Bitcoins ખરીદી અને વેચી શકો છો. હા, કોઈ એપ્લિકેશન નો ઉપયોગ કરતા પેહલા તેને કઈ રીતે વાપરવી એની પૂરી માહિતી મેળવવી આવશ્યક છે. ઘણા લોકો Bitcoins માત્ર ઇન્વેસ્ટમેન્ટ માટે પણ ખરીદે છે. એવું વિચારીને કે ભવિષ્યમાં તેની કિંમત વધવાની જ છે. જોકે ઘણા ખરા અંશે એ લોકો ની માન્યતા સાચી પણ કહી શકાય. છતાં પણ Bitcoins એ જોખમ પૂર્વક ખેડવા જેવું સાહસ છે. જેમાં તમે કરોડપતિ કે પછી રોડપતિ પણ બની શકો છો. જોકે બીજી બે ત્રણ વાત ઉમેરી દઉં કે નવેમ્બર ૨૦૧૧ માં ૧ Bitcoin ની કિંમત માત્ર \$૨ જ હતી. જે વધી ને નવેમ્બર ૨૦૧૩ માં \$૧૦૦૦ અને અત્યારે \$૨૩૦૦ ની આસપાસ છે. પરંતુ હા, જો તમે Bitcoins ખરીદવાનું વિચારતા જ હોવ તો થોડું જલ્દી કરજો. કેમકે Bitcoins માત્ર નક્કી કરેલી સંખ્યા માં જ ઉપલબ્ધ થશે જે ઈ.સ. ૨૧૪૦ માં પુરા થઈ જશે એવી ધારણા છે.

આ લેખ માં આટલું જ. બાકી ઘણી માહિતી છે પરંતુ પેજ લીમીટ ની બહાર છે. આપડે તો ગુજરાતી રહ્યા એટલે કયા ધંધા માં નફો થાય એ આપડે જાતે નક્કી કરી ને જ ઇન્વેસ્ટ કરવાનું હોય.

મારો આર્ટીકલ વાંચવા બદલ ધન્યવાદ. જો તમારા કોઈ Suggestion કે questions હોય તો જરૂર થી અમારો સંપર્ક કરી શકો છો.

તારી યાદોનું પણ ખરું છે
અણધારિયા વરસાદની જેમ આવી
મારી પાંપણોને ભીંજવી જાય છે
ને હું ટપકતા આસુંઓને નેવલાની જેમ
મારી હથેળી માં જીલુ છું.
ને ફૂટે છે તેમાંથી તારા ને મારા પ્રેમનું મેઘધનુશ્ય
પણ આ શું ?
નયનો માંથી વહેતો શ્રાવણ ભાદરવો
અતિવૃષ્ટીનું રૂપ ધરે છે
ચારે કોર પાણી જ પાણી થઈ જાય છે
તે છતાંય તરસ્યું રહી જવાય છે
તરસ ઝંપતી નથી
પ્રેમની
ના મળી શકવાની તીવ્ર વેદના
વાદળ બની મારી ચારે કોર ફેલાઈ જાય છે
ને વીજળીના કળાકાની જેમ
ત્રાટકવા મન અધીરું થઈ બેસે છે
ત્યારે
તે આપેલી હુંફ
કાળઝાળ ગરમીમાં ઠંડક આપે તેમ
એકમેકથી દૂર હોવા છતાં
હૈયે થી
કેટલા સમીપ છીએ તેનું ભાન કરાવે છે
ત્યારે
વરસાદ ના થંભી જયા પછી
કોક અંકુર ફૂટે તેમ
મારા તનમાં જીવવા માટે નું કારણ બની
તું મારામાં ઉગી નીકળવા મેથતો હોઈ તેમ
મને સતત ભાસ થાઈ છે
તારા આભાસ ને યાદોનું ખરું છે !!!!!

તમારી કૃતિ પણ તમે અમને મોકલી શકો છો

E-mail - pankhemagazine@gmail.com

‘પંખ’ની
ઉડાનમાં
સહભાગી પાંખો
યાજ્ઞિક વધાસિયા
રિકીન ધડુક
મનોરી શાહ
અનંત ગોહિલ
ભાગ્યેશ પટેલ
કેયુર દુધાત

સહૃદય આભાર
જિગર ફરાદીવાલા
નિકેતા વ્યાસ
વિવેક ચુડાસમા
તીર્થ ગજજર
હેમાંગ લાખાણી
જુગ્નેશ સોલંકી

અમારી સાથે ઉડવાના આકાશી માર્ગો

pankhmagazine@gmail.com

<http://www.facebook.com/pankhmagazine>

+44 7721958498

https://twitter.com/pankh_emagazine

<https://www.youtube.com/channel/UCakmCpwf4oF2ZICI-YPIVDg>

